
3 1761 06633270 1

LIV I LÆNKER

TO DIGTE

AF

CARL ANDERSEN.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF G. E. C. GAD.

THIELES BOGTRYKKERI.

1873.

LIV I LÆNKER

To Digte

AF

CARL ANDERSEN.

I. KATHINKA.

II. MARKOS BOTSARIS.

KJØBENHAVN.
FORLAGT AF G. E. C. GAD.
THIELES BOGTRYKKERI.
1873.

FRU

MATHILDE GADE

TILEGNET.

INDHOLD.

I.

KATHINKA.

I tunge Skygger Polen sad —
Dets Sværd var brudt, dets Banner segnet,
I Flammer sunken mangen Stad,
I Dødens Bog mangt Navn indtegnet;
Dets Ledestjerne klar og prud,
Som vinked nys bag Haabets Porte,
I Uvejrsnatten sluktes ud
Af Hvirvelvind og Skyer sorte. —

En sorgfuld Moder lig det sad:
Nys straaled hun i Dronninghæder,
Med Lysglans over Kronens Blad
Og svøbt i rige Bryllupsklæder,
Og nu — blodstænket Kaabens Fold,
Al Øjets Herlighed berøvet:
Een Sønneflok i Døden kold,
Den anden splittet ad som Løvet!

Første Sang.

Høstvinden bar sin Klagesang
En Midnat om en stille Slette,
Hvorover Dødsemblemet hang,
Den tavse Fred og Skygger tætte.
Her fordum muntre Rækker red,
Og Solen faldt paa blanke Lanser;
Nu kun en enlig Kriger skred
I Mørket uden Sværd og Panser.

Hans Gang var tung; thi Foden end,
Ulægt, af Saarets Smerte brændte,
Som der, hin Dag han stormed hen
Ad Warschaus Volde, Kuglen tændte.
Hans Gang var tung — dog ej saa tung,
Saa kvalfuld som hans Hjertes Banken:
Slip Alt, Du elsked varm og ung —
Og slip saa ikke Paasketanken!

Engang med Sol og Lys i Pagt,
Hvor Vej sig aabned mod det Høje —
Og nu kun tryg ved Mørkets Magt,
Der skjuler ham for Voldsmænds Øje;
Tilbunds jo tømtes ej hans Kalk:
En Pris der sattes paa hans Hoved,
Og jaget bli'er den ædle Falk
Af Trælle for det Guld, man loved!

Og derfor, derfor frem han maa,
Ja langt endnu, før Nat er omme.
Kun set af Mørket maa han gaa,
Skal til det ønskte Maal han komme;
Hist, hvor den store Grænseflod
Sig taber i det dunkle Fjerne,
Ukjendt han sætte maa sin Fod,
Hvis ej, vil dø hans sidste Stjerne.

Hans Gang er tung; thi hvert et Skridt
Ret som med Vellyst Kniven hvæsser,
Der martrer ham med nye Snit
Og Blodet ud af Saaret presser.

Trods sin ulidelige Ve
Den pinte Martyr frem maa vinde,
Til han ved Gry faar Huset se,
Hvor Hjælp og Pleje han kan finde.

Et Bondehus nær Flodens Vej
Er Maalet for hans Skridt. Der veed han,
At uden Trøst han stødes ej
Fra Tærsklen bort, og derfor stred han
Didhen, hvor mangen Flygtning, som
Før skinte mellem Polens Helte,
Men nu led Nød, omsonst ej kom,
Men Hjælpen fik, hvorom det gjældte.

Nu dæmrer i det blege Øst
En stille Morgens første Stribe;
Der høres hist og her en Røst
Fra Mosedragets travle Vibe.
Og se, der er det Tag, hvorhen
Han efter Venners Samraad stævned!
Skal han nu hilses her som Ven?
At flytte Foden knapt han evned.

Det brød og bølged i hans Sjæl,
Nu Tvivl, nu Haab, nu Tvivlen atter.
Da lød en Røst i Løndom: »Knæl,
Til Du din Herres Haand omfatter!«
Og i den aarle Stund paa Jord
Han knæled ned, og Hoved sænked,
Og bad: »Her er jeg! Led mit Spor,
Min Gud! skjønt nys min Tvivl Dig krænked.«

Op stod han saa med nyfødt Mod
Og gik, mens Nattens Mulm sig spredte,
Og Mark og Træer paany fremstod —
Og klart Kathinkas Hjem sig bredte!
Han var det snart saa nær, at hun
Vel maatte kunne Tegnet høre,
Som engang aftalt var, og kun
Forstodes her af hendes Øre.

En afbrudt Fløjten af hans Mund,
Gjentagen sagte trende Gange,
Var Tegnet. Og der gik en Stund;
Da hørtes en af hine Sange,

Hvormed en Moder dysser ind
I Søvn det Barn, hun bær' paa Armen.
Kort efter saas en snehvid Kind
Bag Rudens Glar ved Vindveskarmen.

En Kvinde vinked, mens hun sang
Og ømt et Barn ved Brystet vugged.
Hun vinked, saae han, anden Gang —
Men bort fra Huset — og han bukked
Sig ned og krøb derfra. Men blødt,
Som Vindene i Vaaren tale,
Har denne Kvinderøst ham mødt
Og bragt hans stakkels Hjerte Svale.

Det var, som blev han fredlyst her
I Modersangens blide Toner,
Som tren den syge Flygtning nær
I dem en lægende Forsoner.
Vel hendes Haand ham vige bød,
Men derpaa er han jo dog sikker,
At »Vogt Dig!« dette Vink betød,
Og at ej Svig derunder stikker.

Bort krøb han sagtelig, til tæt
Et Krat i Nærheden ham hused.
Her sank han aandeløs og træt;
I gule Blade Vinden sused
Og hilsed med sit triste Klynk
Den blege, tankefulde Kriger,
Og hvisked: »Tro blot ej, din Ynk
Strax for en Vuggesang bortviger.«

O, for hans skræmte Tanke staar
Brat al hans trøstesløse Skjæbne.
Forpint af Træthed, Sult og Saar —
Hvordan sit Mismod her afvæbne?
Fast fra sin Vugge han forlod
Har Sorgen altid fulgt ham trolig,
Saa den har vel en Ret fuldgod
Til i hans Bryst at tage Bolig.

Som Dreng landflygtig alt, han foer
Med Fader — moderløs — fra Polen,
Banlyst, fra Hjertets Hjem, den Jord,
Hvor første Gang ham kyssed Solen.

Aar runde hen — i fremmed Land
Snart stod han faderløs tillige.
Landflygtig voxed han til Mand,
Blev dog ej træt af hjem at hige.

Da kaldtes han fra Seinens By.
Til Daad det store Budskab vakte:
»Nu tændes atter Friheds Gry,
Den polske Ørn sin Vinge strakte!
Nu hjem, nu hjem!« Og snart igjen
Ham hilsed Weichslens blanke Vove,
Og Fuglen fløjted som en Ven
Den gamle Sang fra Søer og Skove.

Og Mænd han mødte, Høj med Lav —
Til samme Stævne Alle fore:
Selv Kvinderne svang Spydets Stav,
Selv Børn gik med og leged Store — —
Det løfterige Gjensyns Dag —
Og denne Dag med knuste Drømme,
Hvor om han tumles som et Vrag,
Der krænger for de vrede Strømme!

»Hvi blev til saadan Kval jeg spart,
Hvi mon omsonst jeg søgte Døden,
Hvi mon jeg higer efter, snart
Hjemløs at hilse Morgenrøden?«
Saa spurgte han i Tvivl, bad Gud
Dog i sit Sind tilsidst om Naade
Til længe end at holde ud,
Skjønt ej han fatter Livets Gaade.

Anden Sang.

Ej længer mærkes Kampens Larm,
Ej noget Stridshorn muntert klinger;
Men overalt ses Hevnens Arm,
Som over Aadslet Gribbens Vinger.
Et Hjems Asyl, en Kirkes Krypt,
Ja Skoven bag de fjerne Søer
Ej fjæler fredløs Mand saa dybt,
At jo ham række Hevnens Kløer.

Spioner, Stimænd, Politi —
Iløn og aabenlyst der virkes;
Snart pusles skjult paa Klostersti;
Snart kløves Port, snart op den dirkes;
Snart Vindesygen lægger Vej
Og snart Dalila Byttet smigrer;
Snart den Forfulgtes Kontrafej
Man højt paa Kirkemure spigrer.

Og denne Rasens Giftsæd faar,
Ve den! en Magt, der ind sig borer,
Saa selv det Helligste den naaer
Igjennem Samfundslivets Porer;
Med Fader Sønnen ses i Splid,
Mangt Blodets Baand i Ufred brister,
Og ingen Tro kan vække Lid,
Forjættelsen sin Krone mister.

O, mangen Bolig mentes sat
Paa Klippen, stærk for alle Tider;
Dens Grundvold blev dog rokket brat,
Saa Revner ses paa alle Sider.
Og mødtes Lys med Tryghed før —
Nu slaa den blege Mistros Taager
Dig strax imøde fra dens Dør;
Thi bag dens Tærskel Hexen koger. —

Al Hygges foraarsglade Bo
Var Hjemmet, hvor jeg nu Dig fører,
Et Tag, som luned trygt og tro
Om Alt, hvad godt et Hjerte rører;

Det ligned Ørknens fjerne Brønd,
Hvis Kilder trætte Mænd husvale;
Alt bar mod Dag, var Klarhed, Fynd
Og frejdig Tro, i Hu som Tale.

Og da saa kronet blev det Haab,
Som Mand og Hustru næred længe:
Da Barnet kom, blev bragt til Daab,
Fremspired som en Blomst i Enge
Og løfted et usynligt Skjold
Mod Alt, som dem bekymre vilde,
Mens Markens Grøde mangefold
Belønned Bondens Slid og Snille —

Hvor fandtes da paa Jorden vel
Et Kjærlighedens Tabernakel
Med bedre Læ? — Ve dem! paa Hæld
Det led dog snart med Glædens Fakkel,
Snart skulde Flammen slukkes ud
Og Freden husvild gaa herinde,
Hvor før kun Kjærlighedens Gud
Bar Budskab mellem Mand og Kvinde!

Hvad skilte disse Sjæle to,
Der dog var skabte for hinanden,
Saa Bølgen brød den sidste Bro
Og kvalte Roserne paa Stranden?
Jernhaarde, blege Tyranni,
Som knuger hver en Flor tildøde,
Dit Værk det var! Disharmoni
Er altid Frugten af dit Møde.

Det lød: »Nu kaster Aaget af!« —
Saa hørtes Fædrelandet kalde —
»Nu vælger mellem Liv og Grav,
Et Sværd I mig nu skylder Alle!«
Men med et Øje strengt og koldt
Han Sigte tog fra Klogskabs Stade,
Mens hendes Sjæl steg kjæk og stolt,
Hvor Friheds unge Træ fik Blade.

Af Slægtens Sage nemmed han:
»Os trykked haardest vore Egne —
Af Adlen kuedes vor Stand,
Og maatte tidt for Byrden segne;

Hvad Uret mod den Lille var,
Var oftest Retten for den Store;
Min Slægt for tungt det prøvet har,
Hvor dybt de Stærkes Spyd sig bore!«

Af Moders Sange nemmed hun:
»Du hade dem, der voldte Sorgen,
Og tro paa Folkets Rejsningsstund,
Haab blot paa Frelsens klare Morgen!
Se, Mindets Stjerne Skyen brød,
At i dens Lys Du klart kan stræbe!
Syng Haabet frem i Polens Nød!
Syng hvad jeg lægger Dig paa Læbe!«

Hvor skulde slige Strømme nu
I samme Flodløb sig forene,
Da Fordringen blev denne: »Du
Skal tjene mig — og mig alene!«
Did bar Nødvendighedens Bud —
Hvad ingen jordisk Magt kan dølge:
Jeg kan ej Andet — vælger Brud —
Jeg kan ham ikke længer følge!

Vel sandt, et Ar hans Hjerte bær' —
Hevnrøster fra dets Striber skrige! — —
Men eget Jeg — bør det ej her
For Fædrelandets Krav dog vige?
O, hvilken blindet Sjæl, som tror,
I denne Kamp kun Eet at finde:
En Griben efter Magtens Ror
Af dem, som hver er ham en Fjende;

Som tror, at ikke Folket der,
Men Adlen kun, vil Frugten høste,
Hvor selv det med sit sidste Sværd
Skal Tyranniets Aag afryste!
Hvad gi'er til slig en Sondring Ret
Imellem Adelsmand og Bonde?
O, hold dog op! Bliv engang mæt
Af denne Grublen paa det Onde! — —

Forfærdelige Ulivsstund,
Da det blev klart, hvad dem maa skille:
Han Russerven! — Polskfødt som hun —
Og dog ej Polens Frelse ville!

»Hør Raabet fra dit stakkels Land!
Husk paa den Dreng, mit Bryst nu ammer!
Gid jeg maa være død, før han
Engang sig for sin Fader skammer!«

Med disse Ord hun rakte op
Mod ham hans Søn, den dyrebare;
Den Lille sprælled med sin Krop —
Fro mødte ham to Øjne klare;
Det var, som smelted dette Sprog
Et Øjeblik hans Hjertes Isnen;
Men atter det sig sammendrog,
Som Rosen krympes i dens Visnen.

Og barsk han vendte sig fra ham
Til hende: »Lær ham blot ej glemme,
Hvo der har voldt hans Fader Skam,
Saa veed han, hvorfor han blev hjemme;
Fortæl ham, hvi som Mørkets Pest
Det hele Adelslæng jeg hader,
Saa henter han nok ingen Præst
Den Gang til Forbøn for sin Fader!« —

Signalet tordned. — Hvilken Kamp
Med Nederlag og stolte Sejre,
Hærskrig og Spydklir, Støn og Damp,
Og brændte Byer, vilde Lejre;
Og hvilken Kamp med Heltemod,
Hvortil knapt Verden før saae Mage,
Og sidst dog kun en Strøm af Blod —
Hvor Resten sank af Polens Sage!

Han var ej med; hans egen Id
Ham bandt i Høsten som i Vaaren,
Mens hendes Kind blev mere hvid
Og Furen pløjet der af Taaren.
Og der blev sparsomt skiftet Ord,
Ikkun naar Dagens Dont det kræved;
De tavse sad ved samme Bord;
Thi mellem dem sig Taagen hæved.

Hver vidste sig den Anden fjern
I det, der skulde binde sammen,
Selv Ægteskabets søde Værn,
Det lille Barn, her skilte Flammen;

Sit lille Hoved angst det stak
I Moders Barm, naar han sig nærmed;
Fra ham det ubevidst sig trak,
Som om hans Arm ej mer det skjærmed.

Men mørk blev Ladislaus' Hu
Ved Drengens Adfærd — ogsaa denne,
Hans Fremtids Livshaab, svigter nu! — —
Naar kommer der engang en Ende
Paa denne Krig — han tænker — vil
I Bønder end da længe slagtes,
Og danse efter deres Spil,
Af hvem i Grunden I foragtes? — —

Ja — Enden kom, som vi det veed. —
Men nu var hendes Dag oprunden:
Omsonst ej søgtes Frelsens Sted,
Var blot til hende Vejen funden.
Hun rakte Hjælpen vennemild,
Og Mangen skyldte hende Livet,
Og hun var kjæk nu, stærk og snild,
Skjønt nys hun bøjedes som Sivet.

Hvor selsomt! Var det ej, som om
Kathinkas ædle Færd ham rørte?
Han vidste godt, de Mange kom,
Men lod, som ej han saae og hørte,
Han spurgte ej om Navn, om Stand —
Som til Uvidenhed han trængte.
En Hilsen fra en solklar Strand
Med Pustet kom, som Taagen sprængte.

Det var hans Ungdoms Kjærlighed,
Der nu sin hvide Vinge sænked;
Da klart det blev ham, hvad hun led,
Og syntes glemt, hvad selv ham krænked.
Hvi mon den Blide flagred bort
Nu brat igjen fra Mandens Hjerte,
Saa det blev koldt igjen og haardt,
Og rummed kun den gamle Smerte? — —

En Dag — endnu, i Nattens Stund,
Af Harmen hendes Kinder rødme! —
En Hvisken ude hørte hun:
»Hvem lyster smage Lykkens Sødme?

Fang ham! — Han er os dyrebar —
Af Lederne iblandt de Første! —
Og Summen, som vi lovet har,
Er din — men skynd Dig; husk, vi tørste!

»Tag dette — læs!« — Som naar paa Rov
Den sultne Ulv har flakket længe
Og hyler i den stille Skov,
Saasnart den sporer Slædens Gænge,
Saa lød et byttegraadigt Hvin —
O, Hvinet kom fra Mandens Strube! —
»Soltyk! ja, han skal vorde min,
Skal end jeg ned i Helveds Grube!«

I hver en Aare Blodet frøs:
Soltyk — det Navn for godt hun kjendte —
Ak, nu var Ulven sluppen løs —
Soltyk han hed, som Søstren skjændte,
Som voldte, at hans Moder bleg
Før Tidens Fylde sank i Mulde!
Hvor rædselsfulde Syner steg
Af Taagen frem i denne Kulde!

En Mand af denne Slægt — om hid
Forfulgt han kom — i Ulvens Hule! —
Hvordan, mens dertil end er Tid,
Advare ham — hvordan ham skjule? —
Hun søger i sit bange Sind,
Men faar ej Tid til Svar at hente;
Thi Ladislaus stormer ind,
Det ses, at Ufred er i Vente.

»Hør nu,« han raaber, »hør og gjem
Det godt, som var i Malm det skrevet;
Os Begge skal jo lyse frem
Hver Tøddel, som her staar i Brevet.
Hvis før jeg gjennem Fingre saae,
Skjønt det fra gale Kanter blæste,
Saa vil jeg nu min Vilje naa!« —
Stikbrevet derpaa haardt han læste:

»Blandt dem, der fly for Lovens Straf,
En af de Farligste var denne,
Af Soltyks-Ætten; hvo ham traf,
Sin fulde Borgerpligt nu kjende

Og levende, hvad heller død,
I Øvrighedens Vold ham drage.
Da sidst han saas, saaledes lød
Det Kjende, Du paa ham skal tage:

»Sortøjet, rank og skulderbred;
Et graasprængt Haar, skjønt ung af Alder;
Et Ar ham over Panden ned
Paa højre Kindben brunligt falder;
Dengang da Pragaskansen sprang,
Han fik et Saar, som hindrer Gangen;
Han taler Polsk, dog med Accent,
Som har lidt Udenlandsk i Klangen.

»Et Tusind Rubler bydes nu,
Hvis blot Du melder, han blev funden;
Femdobbelt Summen vinder Du,
Hvis Du ham selv kan bringe bunden.
Skjærp Øjet, vogt paa mindste Vink,
Da vil Du Czaren ret fornøje,
Og faar af ham, er selv Du flink,
Femtusind Rubler for din Møje!«

Hans Blik og Miner — aldrig mer
Formaar hun vel at glemme Synet!
Selv i den sorte Nat hun ser
Ham løfte Haand og rynke Brynet.
Selv nu, mens Alting slumrer tyst —
Han selv ved hendes venstre Side —
Hin Mare tynger hendes Bryst.
O, Nattens Timer trægt henglide.

Søvnløs, hun finder Hvilen ej.
Mens længselsfuld paa Dag hun bier,
Gaa Tankerne saa mangen Vej —
Ak, paa dem alle Haabet tier. — —
Dog, Dæmringstundens blege Skjær
Naaer endelig fra Himlens Bue,
Og hver en Gjenstand fjern og nær
Faar Lys af det i hendes Stue.

Det runde Spejl — det blanke Krus —
Det røde Skab — hvert Bord — hvert Sæde —
Alt træder frem — det hele Hus —
Og blidt de gamle Minder kvæde

Om hans og hendes glade Vaar,
Da dette Alt blev sanket sammen,
Vel stundom under trange Kaar,
Men altid under Hjertegammen!

Paa ham faldt Øjet sidst, forgrædt —
Ak, holdt ej Livet, hvad det loved?
Den onde Kamp har gjort Dig træt,
Derfor saa blegt det smukke Hoved!
Hvo bringer Sagnets Horn, hvis Klang
De træske Magters Ring kan bryde,
Der lokked med den falske Sang
Og lod Dig Mørkets Hersker lyde?

I Søvne smilte hendes Søn,
Som vilde han sin Moder svare — —
Da hørte hun et Tegn iløn,
Som vækker andre Tanker snare:
En Fløjten — trende Gange — hør!
Om Hjælp her atter Nogen raaber,
Som ikke veed, at nu min Dør
Er Dødens Vej for hver, der haaber!

O, milde Himmel! sig, hvordan
Ham bringe bort, før Hevnen hører?
Da kom et Vink fra Lysets Land:
Fra Vuggen, hvor sig Drengen rører.
Flux greb den Tanke hendes Hu,
Idet hun rejste sig fra Lejet,
»Min Lille, vær min Skildvagt Du,
Som ofte Du mig trøste plejed!«

Fra Vuggen tog hun ham og bar
Ham op og ned ad Gulvet siden,
Og sang for ham med Stemme klar,
Men tæt ved Vindvet hele Tiden.
Saa kan da hendes Husbond tro,
Hvis af sin Søvn han vaagne skulde,
At det er for hans egen Ro,
Hun for den Lille her maa lulle.

Sin Hensigt naaede hun — hun saae
Jo Flygtningen bag Krattet vinde.
I Vuggen atter Barnet laa,
Og hos det sad den blege Kvinde.

Da Manden vaagned, faldt en Glans
Paa hendes Haar af Solens Straale —
Det var, som denne rene Krans
Hans Øje neppe kunde taale.

Hvad Sorg bag denne Pande bor!
Selv har han draget denne Fure
Med Pilen, som mod hende foer
Fra Egenkjærlighedens Mure! — —
Og Øjet lukked sig — dog veed
Dets Blik til hende Vej at finde;
Det ser, i Bøn hun knæler ned —
Og Taarerne paa Kinden rinde!

Tredje Sang.

Det led paa Dag — hvor taagebleg
Saas Himlen hvælve sig foroven! —
Dengang Kathinka sagte sneg
Sig op om Gjærdet hen mod Skoven.
Ved hvert et Skridt hun skotted sky
Til alle Sider, trindt hun spejded,
Om Nogen aned dette Ly —
Her Had med Kjærligheden fejded.

Nu lægges Raad — nu samles Mænd — —
Og Ladislaus kan jo vende,
Før hun det tænker, hjem igjen! —
Men den Forfulgte har kun hende! — —
Frisk Mod, Kathinka! Alting vov,
Din ædle Landsmand er i Fare! — —
Saa naaer hun da den lille Skov
Og finder Den, som hun vil vare.

Paa Bladene, af Blæsten spredt,
En Mand hun sovende ser hvile.
I Drømmen har han Frelsen set;
Thi som hun staar der, ses han smile.
Da rasler Løv for hendes Fjed —
Mer skal ej til! — den Lyd ham vækker;
Thi han af Slummer tryg ej veed,
Mens han paa Hjemmets Jord sig lægger.

Med Møje Manden paa sin Arm
Sig løfter og paa hende stirrer —
Ve! Rædslen fylder hendes Barm,
Og hvert et Lem af Skrækken dirrer:
»Sortøjet, rank og skulderbred;
Et graasprængt Haar, skjønt ung af Alder;
Et Ar ham over Panden ned
Paa højre Kindben brunligt falder« — —

Ja, det er ham! »O fly! o fly!
Her er ej Blivested for Eder!
Her kjendes Eders Navn og Ry,
Og Hevnen gaar omkring og leder!« —

»Jeg fly? Saa sig mig da hvorhen!
Til Døden har min Gang mig mattet,
Og saaret er min Fod, saa den
Kan neppe bære mig fra Krattet.«

Saa lød hans Svar. I Øjet sad
Al hans Forladtheds sorte Kvaler;
Han segner om, det brune Blad
Fra Træet mat paa Panden daler,
Og Øjet lukkes langsomt til. —
Men nu hun vandt sig selv tilbage:
Nu veed hun, Kvinden, hvad hun vil,
Ham hjælpeløs de skal ej tage!

Fra Kilden i sin hule Haand
Hun henter Vand, hvormed hun stænker
Hans Kind og Pande, til hans Aand
Hun løser blidt af Afmagts Lænker.
Saa række hun den Svaledrik,
Hun bragte med, og ham forfrisker,
Og, sendende sit varme Blik,
Ham disse Trøstens Ord tilhvisker:

»I Kveld, naar Stjernens blide Skjær
Det Svage lyser gjennem Mulmet,
Jeg henter Jer; mit Hus er nær,
Der faar I Skjul og Smerten dulmet,
Og Raad vi lægge sammen da,
Hvordan I over Floden vinder.
Men nu jeg ile maa herfra;
Thi ses man ej, Mistanken spinder.«

Og til sit Hjem hun ilte brat;
Alt var, som da hun gik fra Huset;
Saa tog hun paa sin Syssel fat,
Hun varmed Drik, polered Kruset
Og dækked Aftensbord, før ind
I Stuen Ladislaus traadte;
Hun følte, skjønt med Angst i Sind,
For ham dog tryg hun synes maatte.

Han sad der mørk, sit Maaltid nød,
Og ej de talte til hinanden;
Tilsidst dog Tavsheden han brød:
»Kom Mad i Posen, Drik paa Kanden;

Nu faar man Brug for Haand og Fod;
Ved Floden er der surt om Natten,
Saa man maa kunne staa imod —
Guds Død! fik blot man fat paa Skatten!«

Han keg til hende, strøg sit Skjæg,
Men eftersom han Svar ej vented,
Strax op han stod og ned fra Væg
Den blanke Ulvebøsse hented;
Gav Laas og Løb et Øjekast,
Fik Krudt og skarpe Flintestene,
Tog Pels og Hue, og i Hast
Han gik og lod sin Hustru ene.

Hans Fodtrins Lyd forstummet var
Paa Vejen, som til Floden førte,
Den sidste Vinden med sig bar —
End hun dog Alting saae og hørte:
Den gridske Hob paa Flodens Sti,
Med Hanen spændt og Løbet rettet
Mod Hver! — Og dem han maa forbi,
Før han kan slippe frelst af Nettet!

Slig Fare hist, men Faren her?
Er den for ham da her vel mindre?
Er den ej her ham lige nær,
Hvor Alt vil ham og hende hindre:
Hvor hvert et Smuthul vel er kjendt,
Hvor Mistro skjærper Øjets Evne,
Hvor hver en Nerve kun er spændt
Paa dette Ene: »Hevne! hevne!« — —

Og dog, han frelses maa! Et Blik
Hun sender opad i det Samme,
Og se! igjennem Vindvet fik
En Hilsen hun fra Stjernens Flamme;
Den brænder klart, den brænder tro,
Den kan de vrede Mænd ej slukke,
Og venligst sig dens Straaler sno,
Hvor Hjerter efter Hjælpen sukke.

O, hvilken Fred! En Styrke ny
Dens stille Glans til hende sendte;
Til Søgen efter sikkert Ly
Al hendes Omsigt nu sig vendte.

Her har hun det — et sikkert Smug!
Aflukket paa den nordre Side,
Som tages nu saa lidt i Brug,
At Folk deraf vel knapt kan vide — —

Og fører end til dette Rum
Kun herfra Døren, den derhenne,
Og maa man næsten krybe krum,
For sig der indenfor at vende —
Maaske dog mindst man falder paa
Sit Spor til denne Krog at følge;
Man vist ej tror, saa nær en Vraa
Kan nogen Flygtning ville dølge.

I Skynding faar hun Lejet redt
Til Gjæsten, der til Hvilen trænger;
Saa bli'er der til den Lille set,
Som heller ej kan vente længer
Paa Mad og Drik og Vuggesang,
Og Bønnen, som for Drømmen lyser —
Da først begynder hun den Gang,
Hvortil hun glædes, skjønt hun gyser.

Hvo bukker sig bag Hjørnet nu?
O, Hunden blot, som rørte Halen! —
Hvo raaber: »Sig, hvor vandrer Du?«
O, Mølleren blot sang paa Svalen! —
Hvo træder hist af Skoven ud?
O, Skyggen blot af Birkens Grene! —
Hun fulgtes af den milde Gud,
For Resten gik hun Vejen ene. — —

I Skoven er en selsom Fred;
De tavse Skygger Alting skjule;
Hvert Træ er som et fredlyst Sted
For alle sine stille Fugle,
Som vidste Fuglen, Træets Gren,
Og Skyggen med, hvad her sig rører,
Mens varlig over Stiens Sten
Sin syge Gjæst Kathinka fører.

Han Arm om hendes Skulder slaar,
Og lover Lykken for sin Støtte;
Af Skaansel veed jo ej hans Saar,
Det piner, naar han Fod skal flytte.

Derfor det langsomt gaar, dog naa
Ved fælles Hjælp tilsidst de Maalet;
Højt oppe fra de Kjerter smaa
Har lyst og deres Sti bestraalet.

»Gud signe Jer, at hid I gik!«
Saa hilser hun sin Gjæst i Stuen;
»Mens jeg bereder Mad og Drik,
Tø Eders Lemmer op ved Luen!« —
Han sender Blikket rundt, og snart
Det fæster sig ved hendes Spæde;
Da hvisker han: »Dig vorde spart
Som Løn for mig i ham din Glæde!«

Fjerde Sang.

Velsignet for hvert Fjed, Du tren,
Du stille Søvngud, stærke Læge,
Som dulme kan hver Sjælemen
Og de forpinte Lemmer kvæge!
Hvor kjærlig tog Du ham i Favn
Derinde paa det skjulte Leje
Og dyssed for en Stund de Savn,
Der følge ham paa alle Veje!

Du lukked Øjet for den Kval,
Som næste Morgenstund bebuded,
Da med det første Hanegal
Saa nær ham Ugleskriget tuded;
Thi fra sin første Nattevagt
Var Ladislaus vendt tilbage;
Han sagde: »Snart det er fuldbragt,
Nu har han ikke mange Dage.

»Nys er det spurgt, at Nogen saae
Ham stævne hid — her er jo Baade,
Og Floden smal — nu, lad ham naa
Derhen, hvor jeg og Mine raade!
Femtusind Rubler kan en Flok
Af vaagne Karle længe trække —
Tag Guldet, tag! — Mig er det nok,
Jeg Fuglens Vingepar kan stække!« —

Hver Sætning brudt, i Hevnlyst grum,
Han hugged frem, og hende skikked
Mangt Sideblik. Hun hørte stum
Og syntes urørt fange Blikket,
Vel vogtende sig for, hans Harm,
Mistankens Dæmon, mer at ægge,
Skjønt Ord og Blik i hendes Barm
Den dybe Sjælsve maatte vække.

Men atter af sin tunge Gru
Hun af sin høje Vilje hæves.
O, Kvinde! hvo er stærk som Du,
Naar Kjærlighedens Offer kræves?

Du trædes ned, som Blomst i Muld,
Dog kan dit Hjerteblad ej falme:
I Kjærligheden underfuld
Du stiger atter som en Palme!

Som Kysten viger ej for Hav,
I Kampen ej Kathinka viger;
Lad true Bølgens aabne Grav,
Fredsæl og gjæstmild Kysten stiger;
Se blot, hvor trods sin Kummer tro
Hun gaar og skjøtter al sin Gjerning —
Hun eller Ladislaus: hvo
Faar kaste her den sidste Tærning? —

Lysstriben ind ad Døren faldt;
En Barnehaand har rørt hans Pande,
Den lille bløde Haand har kaldt
Igjen ham ned fra Drømmens Strande.
Mon ej han drømmer end? Ak jo!
Paa Moderarm et Barn han skuer,
Som ham nu rækker Hænder to,
Ham, Flygtningen, hvem Alle truer.

»Gud signe Dig, Barnlil, som blødt
Mig frem paa Livets Veje drager!
Et Kys? — Saa, nu jeg veed, hvor sødt
En saadan Barnehilsen smager!«
Da satte Moderen den Smaa
Hos ham og bad ham Drengen holde,
Mens selv hans Fod hun eftersaae
Og laved Bind og Omslag kolde.

Og siden hun med Nænsomhed
Fik Puden under Foden rettet,
Til Støttepunktets rette Sted
Var fundet ud og Pinen lettet.
Dernæst hun bragte Drik og Mad,
Hvortil han ogsaa kunde trænge.
Hos fremmed Mand den Lille sad
Og lo og legede saa længe —

Til Skridtene de hørte — brat
Da maatte flygtes med den Lille,
Og mørkt, som i den dybe Nat,
Det blev hos Flygtningen og stille.

Dog bares stundom ind til ham
En Lyd af vrede Røsters Susen:
Den vilde Hevn han da fornam,
Som langvejsfra en Brændings Brusen.

Som første Dag den næste skred,
Saa fulgte tredje, fjerde, femte;
Hist Spejderne paa hvert et Sted,
Her hun, den Kjærlige, ham gjemte.
Snart voxed Haabet, snart det veg;
Hun er den Samme alle Tider,
Skjønt Kinden vorder mere bleg
I Kampen, som hun ene strider.

En Trøst i slig en Spændings Tid
Dog denne Tanke hende yder,
At syg og kraftløs kom han hid,
Mens nu hans Sundheds Kilde flyder;
Nu lukkes Saaret Dag for Dag,
Ej mer hvert Trin med Foden svier.
Det lysner stille for hans Sag —
Saa tænker hun, som den indvier. — —

Saa gik der vel en Uge hen.
Da sad en Dag Kathinka bøjet
Af denne skjulte Kamp — hvor den
Har bleget Kinden, mattet Øjet! —
Sin Husbond nær — han selv et Vrag —
Tæl alle Furerne de haarde! —
Og nu, hvor kold! Hvert Ord faar Tag,
Som Hugget af en sleben Kaarde:

— — »Ja, Nogen er der i vor Egn,
Som krydser mine gode Planer,
Som giver ham i Løndom Tegn;
Men hvo det er, slet Ingen aner.
Her er han gjemt etsteds — men hvor?
Nuvel, min Glente, sov ej heller,
Dit Øje hvæs — hvor ned Du slaar,
For mer end En det Livet gjælder!« —

Mistanken vakt! Snart Alt han veed —
Et Ord, en Mine det fortæller! —
Hvor lang den Dag, før Sol gik ned,
Mens ellers Alt mod Natten hælder!

Før atter han sit Hus forlod,
Det var alt bleven Aften silde,
Da samled hun sit sidste Mod,
For ej Sekundets Nu at spilde.

Flux tren hun ind i Gjæstens Ly
Og bad ham sig til Flugt berede:
»Hos mig alt inden næste Gry
Omsonst man efter Jer maa lede.
Jeg hører et og andet Ord,
Som byder mig at være vaagen.
Nuvel, saa kom! Jer Flugt, jeg tror,
Ej mærkes vil i Nattetaagen.

»Kulsort er Natten, nænsom den
Os dulgte vil til Klostret føre;
Der ejer jeg en fuldtro Ven
Og hver en Nød et kjærligt Øre;
Den fromme Pater Josef ej
En ædel Flygtnings Tro vil daare.
Saa lægge vi til ham vor Vej
Og til vor Hjælper ham udkaare.«

I Vuggen slumred hendes Dreng;
En Taare faldt paa Barnekinden,
Da, før hun gik, ved Barnets Seng
Hun bad for det en Bøn forinden;
Det vaagned op, og strakte Arm,
Som allenstund det plejed gjerne,
Og vilde op til hendes Barm,
Men ikke mer fra den sig fjerne.

Hun sang de gamle Sange da,
Men ingen Slummer hid de lokked;
Som skulde hun ej bort herfra,
Dets Blikke sig om hende flokked,
Og dukked ned i hendes Sjæl,
Og hvisked der: »Forlad mig ikke!«
O, hvordan kunde hun da vel
Selv være stum ved disse Blikke?

»Nuvel, saa med din Moder drag!
Dig Himlens Engleflok vil følge;
Din Uskyld skinne for vor Sag,
At Lykken her sig ej maa dølge!«

Saa klædte hun den Lille paa
Mod Kulden, derpaa Lampen slukked,
Tog Gjæstens Haand i sin, skjød Slaa
For Dør og Husets Indgang lukked.

Og nu de Tvende fremad skred,
Med Barnet gjemt i Pels og Hætten.
Slet ingen Stjerne tindred ned,
Og kolde Vinde peb om Sletten.
Ej skiftes Ord imellem dem —
Bag hvert et Træ kan Fjenden lure! —
I Gravens Tavshed gaa de frem
Imod det fjerne Klosters Mure. — —

Iskold og klam en Tyngsel laa
Den næste Morgen over Egnen.
Trægt spredt, en Dæmrings Taage graa
Som sidste Hilsen sender Regnen.
En Nattevagt er atter endt,
Forfrossen, i de vaade Klæder,
Er Ladislaus hjemad vendt,
Og mørk han i sit Hus indtræder.

Mens han herinde ser sig om,
Han lægger fra sig Pels og Hue. —
Hvad nu? Hun borte — Vuggen tom —
Ildstedet koldt og slukt dets Lue —
Paa Knagen Drengens Pels ej mer —
I hendes Seng urørt hver Pude —
Ja, klart han strax det Hele ser:
De To har tilbragt Natten ude!

Tilblods han sine Læber bed,
Og stod som fast til Gulvet groet,
Han, Taaben, som derude stred,
Mens Alting inde trygt blev troet!
Mon dog mangt Varsel han ej fik?
Jo, selv naar til hans Ord hun tied,
Var talende det mindste Blik —
Ham selv det var, som herpaa bied! —

Hvad der? Ėn aaben Dør! — Og der?
Et Leje! — Helveds onde Pine!
Mig sendtès alle Kvaler her,
Mens han, min Fjende, sov fra sine,

Hvor dog kun jeg fik Husbondsret! — —
Ham Tanken synes overmande;
Thi paa en Bænk han segner træt
Og hviler paa sin Arm sin Pande.

Men Hjertet slaar i voldsom Takt,
Og Billed jager der paa Billed:
Uskyldens Renhed, Skjønheds Magt —
Hans unge Brud — sig først fremstilled;
Dernæst den glade Viv, iløn
Forkyndende det Haab, hun kjendte —
Nu hun, og Haabet med, hans Søn —
Som sig fra Mand og Fader vendte! —

En jaget Hjort i Skovens Gjem
Er rig mod mig i denne Hytte;
Ham Hind og Kalv dog vente hjem,
I Længsel de bag Løvet lytte —
Hvad venter mig? Nu — svar dog, Du,
Som mig til Døden Troskab loved! — —
Men der skal komme Graad og Gru,
Mens end jeg bær' paa Skulder Hoved! —

Op sprang han, stormed ud, og snar,
Som Hingste over Steppen fare,
Han bares did, hvor nys han har
Paa Poster stillet spredt sin Skare.
Han samler dem omkring sig tæt —
Dog kun saa Meget dem fortæller,
At Vildtet er paa denne Plet.
»Pas paa, det ej fra Masken spræller!«

Og han blev ved: »Husk paa, husk paa,
Femtusind Rubler, gode Venner!
Min Part skal I til Deling faa —
Men Fangen først i mine Hænder!
Og nu paa Post igjen hver Mand!
Pas Hver sin Baad, og hvor der flyder
I Mulmet en fra Flodens Rand,
Paastand dens Færgemand I skyder!«

Hans Fæller deres Fører lød,
Og højt hans Ædelmod berømmer,
Som dem sin Part af Lønnen bød;
For dem han er en selsom Drømmer. —

Men selv paa Weichselflodens Bred
Fjernt fra dem Alle han sig satte,
Og stirred i dens Bølger ned,
Som lokkede ham Dybets Skatte.

Femte Sang.

Mens Dæmringen sit Taageslør
Hen over Klostrets Mure kaster,
Kathinka, lig det svage Rør,
I Kamp med Blæsten fremad haster.
Af Sjælestrid og Nattens Kuld
Er tømte snart de sidste Kræfter;
Og, blødt af Regnen, Stiens Muld
Blytungt ved hvert et Fjed sig hefter.

Hvad ænser hun vel Regnens Magt,
Den tunge Vej og Blæstens Bulder,
Nu, Barnet sovende har lagt
Sit Hoved opad hendes Skulder?
»Sov, Lille!« hvisker hun, »til snart
Vi atter vinde hjem til Varmen;
Det Eneste, som mig er spart
Af Lykken, faar nu Skjul ved Barmen!«

Og frem hun skred, holdt ud paany,
Til Huset sig i Taagen højned;
Tilsidst hun nær, ved Dagens Gry,
Dets Skorsten, Tag og Vindver øjned.
Hun nærmer sig med Angstens Gys:
Om han er kommen hjem før hende? —
Fandt Stuen tom og uden Lys! — —
Et Svar de hæse Krager sende. —

Nu er hun der — men end ej han — —
Ej veed han af, hvor hun var henne! — —
Men snart han gjerne komme kan,
Se blot, hvor Kvistene nu brænde! — —
Og han — vor Dreng — i bløde Dun
Han sover der med røde Kinder! — —
Og Stuen, hyggelig og lun — —
Se, hvor den gamle Stue skinner! — —

Hun sætter sig paa Sengens Kant. —
Hvor bli'er idag han længe ude! — —
Hun vented da, mens Timer randt,
Tilsidst faldt Hovedet paa Pude

Og Armen sank — — hvor træt, hvor træt!
Jeg maa dog vist til Hvile trænge! — —
Naturen kræved saa sin Ret,
Hun faldt i Søvn og slumred længe. —

— Og Aften kom. Stormskyer jog
Kulsorte hen og Himlen dækked..
I Træer og Tage Vinden tog
Og, hvor den evned, Alt den knækked.
Flodbølgen bruste, stejl og krap
Den steg og sank og steg i Vejret;
Naar Skyen skiltes, saas dens Knap
Sølvhvid af Skum i Maaneskjæret.

I Retningen af Floden gaa
To Mænd. Den Ene hvisker sagte:
»I denne Nat knapt faldes paa,
At Nogen vil med Floden magte;
Men Iwan er en trofast Mand,
Som heller lægger ned sit Hoved,
End svigter Den, hvis Frelse han
Sin gamle Skriftefader loved.

»En dygtig Gut, med gode Raad —
Hans Hus det er, hvor Lyset blinker,
Det naa vi snart, og til hans Baad
Det samme Lys os ogsaa vinker!« —
En gammel Munk bød denne Trøst,
En anden yngre Munk ham fulgte,
Hvem Trøsten gjaldt — men dennes Røst
Strax røber Dig, hvem Kutten dulgte:

»Jeg lader Jer om denne Færd;
Halv frelst jeg er vel alt hos Eder;
Thi Havnen maa jo vente der,
Hvor frem mig Eders Fromhed leder.
Se, fuldere fra Vindvet slaar
Lysglansen os imøde — — stille! — —
Se Manden, som i Skyggen staar —
Jeg frygter for, han vil os ilde!« — —

»Holdt!« tordned i det samme Nu
En Røst, der gjennem Stormen kløved
Og fyldte Pater Josefs Hu
Med Rædsel og ham Modet røved;

Thi Lyset indefra har sendt
Paa ham, der standsed dem, en Stribe,
Og strax er Ladislaus kjendt,
Som staar med fældet Bøssepibe.

»En Kugle ved det mindste Kny,
Som heller ej kan nytte noget,
For Iwan andetsteds fik Ly —
Et trygt, fast han faar ligge kroget.
I, Pater Josef, gaa kun frit,
Jer staar til Klostret Vejen aaben —
Men han faar følge hjem til Mit — —
Vil se, hvad stikker under Kaaben.«

Da traadte Soltyk frem, og stolt
Han i det fulde Lys sig stilled,
Slog Hætten ned og rank sig holdt,
Saa rolig som et Marmorbilled:
»Ja, se Dig nu paa Panden mæt,
Den fures ej af nogen Brøde —
Og tag mig, sælg mig, brug din Ret —
Jeg skal med oprejst Hoved møde!«

Som truffen af hans Øjes Lyn,
Sit Øje Ladislaus sænked;
Ærbødigt for det stolte Syn
Det uvilkaarlig dybt sig lænked.
Men atter blussed op hans Trods,
Da denne Tanke i ham brused:
Han stiller sig imellem os;
Thi det er ham, Kathinka hused!

Og Panden rynked sig; han saae
Paa Soltyk vildt: »Du sagtens kjender
Derhjemme en og anden Vraa
Og træffer nok paa gode Venner.«
Som Sne da hvidned Soltyks Kind —
Ej nok, at selv ham Døden venter:
Ny Sorg til Hende drager ind —
Og, ak, ved ham den hende sendt er!

Hvordan forhindre Gangen did,
Opdagelsen, som da maa komme?
Om ej det hjalp, at vinde Tid,
Var det saa kun til Nat var omme?

Snarmælet tog til Orde han:
»Din Ret er kun, for Dom at drage,
Men ej en træt og saaret Mand
Med slig unødig Gang at plage.«

Den Anden gjennemskued snart,
Hvad han med denne Tale mente:
»Nej, hjemad kun — og det i Fart!
Jeg tror, dermed vi bedst er tjente.«
Da tænkte Soltyk: Nu staa til —
I Himlens Haand jeg Alt befaler!
Ja, bort med dette Mummespil! —
Og varmt og frejdigt nu han taler:

»Saa ske da, som Du vil! Nuvel,
Jeg end for Hende Knæ skal bøje,
Hvis Billed svæver for min Sjæl,
Mens jeg mod Himlen hæver Øje!
Følg med os, fromme Fader! bring
Det Ord, hun trænger til i Nøden.
Nu rask paa Marschen did! Omkring!
Ej første Gang jeg gaar mod Døden!«

Saa bød hans Stemme, dertil vant,
Og Munken gik ham tæt ved Side.
Men Ladislaus? Noget bandt
Fra nu af sært hans Sind, det stride:
Hint Nu, da Soltyk for ham stod
Højvoxen, ædel, uforfærdet! —
Og han skal sælge dette Blod,
Skal i hans Hjerte støde Sværdet!

»Ja, se Dig nu paa Panden mæt,
Den fures ej af nogen Brøde!« . . .
Hvo hvisker: »Er da dette Ret?
Skal han for Andres Synder bøde?« . . .
Var dit, o Moder, dette Ord? . . .
Steg Du for ham da frem af Graven? . . .
Du, Søster, med? . . . Inat jeg tror,
Alt stiger frem af Dødninghaven! — —

Men Stormen hyled, Regnen slog,
Og Lynet gjennem Skyen knitred.
Den gamle Munk sin Hætte drog
Omkring sit Hoved tæt og sitred.

De Andre skride ogsaa frem,
Hvor Regnen slaar og Tordnen brager,
Men veed det knapt — kun er det dem,
Som al Naturen om dem klager. — —

— Det skumred, da hun vaagned. Alt
Sig svøbte tæt i Skygger dunkle,
Ildstedet selv, did Øjet faldt,
Har Gløder kun, som neppe funkle.
Mod Panden fører hun sin Haand,
Som vil hun her sig klart besinde —
Ak, snart da staar for hendes Aand
Al Virkeligheds tunge Minde.

Hun hvisker: »Husbond! hører Du?
Nu staar jeg op og Lyset tænder — —
Hvor fælt det stormer ude! Hu! —
Jeg fryser om de valne Hænder!« — —
Men Ingen svarer hende her.
Den Lille slumrer i sin Vugge,
Har paa sin Kind et Rosenskjær,
Som viser, han ej veed af Sukke.

Dog blusser snart en Flamme stor,
Uhyggen viger da sit Sæde,
Mens Krus og Drik bli'er sat paa Bord —
Hun tænker paa den gamle Glæde:
Ak, om det atter Alt blev ungt
Og glad han Maaltid nød med hende!
Om Alt, der kyser mørkt og tungt,
Om det ej mer de skulde kjende! —

Men Time efter Time gaar,
Hver tynger mer paa hendes Skulder,
Mens Stormen hviner, Regnen slaar
Mod Ruderne og Tordnen ruller.
Tilsidst for Sjæleangst hun knapt
Kan standse mer sin Graad og Klage.
Nu er det, som var Alting tabt —
Hvi kommer han dog ej tilbage!

Den gamle Kjærlighed — hvert Træk
Fra deres Samlivs unge Dage —
Hvor maa hun mindes nu med Skræk,
At dette blegnet er saa fage! — —

»O, det skal leve op igjen! —
Nu er han kommen Floden over,
Han, for hvis Skyld her droges end
En Kløft paany — o, det jeg lover!«

Ved Vuggen knæled hun. Der hang
Et Billed af Guds Moder. Kjærlig
For det hun knæled mangen Gang
Og fandt da Trøsten dyb og herlig.
Højt Tordnen skralded, Rad paa Rad,
Som skulde rystes alle Kloder,
Men af sin stille Sjæl hun bad
I samme Nu til Jesu Moder:

»Maria! sig ham dette ind
I Sjælen, hvorom jeg mon bede:
O, jeg vil gjemmes i hans Sind,
Som Svalen i sin kjære Rede.
Da vil jeg lokke Vaaren til
Og kvidre ham hans gamle Sange,
Til selv han derpaa høre vil,
Hvordan sig Lykken lader fange!

»Maria! dernæst dette sig,
At her han have skal sin Færden;
Thi jeg skal gjøre ham saa rig,
Som ingen anden Mand i Verden:
Jeg vil mit Barn med Hjertets Tugt
I Kjærlighed til ham opdrage,
At det maa række Livsens Frugt
Sin Fa'er i Hjemmet alle Dage!

»Maria! sig ham, jeg har Trang
Til Kjærlighed, kald den tilbage,
Kald Mildheden, der fordum klang
Saa ofte, hvor jeg var den Svage.
Spred al den klamme Misforstand,
Der længe kløfted vore Veje!
Maria! Du mig hjælpe kan:
Giv mig igjen min gamle Eje!« —

Hensunken i sin Bøn, ej veed
Hun, at den Kaldte er herinde;
Ej hun har set ham synke ned
Paa Bænken, eller Taaren rinde;

Ej veed hun, at som Strømmen brød
Frostdækket af, da Vaaren kaldte,
Hans Sjæl i denne Time skjød
Isskallen bort, der Varmen kvalte:

Thi se! en bøjet Synder lig
Han sin Forvildelse begræder;
Fra Bænken tyst han rejser sig
Og ydmyg over Gulvet træder —
Til han for hende monne staa
Og har i Favnen hende sluttet! —
Hvad kan dog Kjærlighed formaa!
Til Evighed den gjør Minuttet —

En Evighed af Harmoni,
Af Jubel, hvor ej Mislyd kjendes,
Men kun den rene Melodi,
Nu disse, ham og hende, sendes!
Ja, Sympathiens Sjælepagt
Herinde sit Tedeum synger —
Se, Barnet selv har Armen rakt
Og nu sin Faders Hals omslynger! — —

Et dæmpet Suk fra Hjørnet lød,
Did saae hun — ak, var Alt kun Drømme?
En Taage sig for Øjet skjød —
Skal end en bitter Kalk hun tømme? —
»Forlad mig!« Ladislaus bad,
Gik saa til Soltyk, greb hans Hænder
Og bad: »Du ogsaa mig forlad!
Fra nu af vi vil være Venner.

»Min Haand for hvad jeg før forbrød,
Mit Liv jeg for din Flugt vil give,
Og truer Nogen Dig med Død,
Er dette Bryst den første Skive!«
Det sagdes mandigt, uden Pral,
Man kunde paa det Løfte lide —
Nu Bondens Stue var en Sal,
Hvor Helten sad ved Heltens Side.

Sjette Sang.

Men som om Alting stod i Pagt
Med dette nye Liv herinde,
Den vilde Storm sig havde lagt,
Da Morgensolens Skjær saas skinne.
Snart spilled Solens gyldne Strøm
Ind til dem gjennem Vindvets Rude,
Som for at hilse denne Drøm,
Hvorom alt Haab nys syntes ude.

Og Pater Josef lagde da
Sin Haand paa Ladislaus' Hoved:
»Nu maa jeg vandre bort herfra,
Guds Kraft, min Søn, til hvad Du loved!
Naar Skyggen dølger næste Gang
For Spejderne din Baad, den lille,
Fra Kirkens Kor vor Vespersang
Dig henter Hjælp fra Frelsens Kilde!«

Saa gik han. Soltyk søgte Ro,
Han trængte haardt til denne Hvile;
Før næste Midnat skulde jo
Han ud til nye Farer ile,
Og snart han faldt saa trygt i Slum,
Som stod Keruber her ved Senge, —
Men aagret blev med Lykkens Sum
Nær ham af Mand og Viv saalænge.

Thi længe bli'er dem ej forundt
At være sammen. Dagen iler;
For snart, ak, drejes Hjulet rundt,
Naar Livet først saa dejligt smiler;
Det allenstund jo gjælder, flink
At gribe fat i Lykkens Vinge,
Mens end kan agtes paa dens Vink
Og nydes, hvad den monne bringe.

Hvor mangt et Spørgsmaal, mangt et Svar!
Hvor mange Taarer fløde sammen!
Hvor Meget, der saa dunkelt var,
Blev klart forstaaet her ved Flammen! —

Er sligt et saligt Samlivs Nu
Med fuld Forstaaen af hinanden,
Hvor Eet kun vides: Jeg og Du! —
Er det et Bølgeslag mod Stranden?

Saa snart forbi, saa kort, saa kort! —
Den blege Høstsol var ej nede,
Før Ladislaus maatte bort,
For Alt til Flugten at berede. —
Først han til Iwan gaar, hvis Baad
Og anden Bistand han forlanger.
Det er en Svend til Raad og Daad,
Som ej med saadan Gjerning pranger.

»Her er min Haand!« han svarte blot.
Men Trykket gjengjældt blev med Varme,
Og Ladislaus sagde: »Godt,
Naar Tag bli'er budt af slige Arme!
Hold Baad med Aarer vel i Stand,
Og vent os saa i Nattens Skygge.
Nu maa jeg hen langs Flodens Rand,
At gjøre mine Poster trygge.«

Saa gaar han travlt fra Mand til Mand.
End Ingen her har Uraad mærket,
Men større Tillid fanger han
Af deres Tryghed selv til Værket.
Nu maa det lykkes! Dristig frem,
Til han er frelst — — og jeg kan vende
Tilbage til mit fundne Hjem
Og leve — leve der med Hende! — —

Men som i Skumringen hans Fod
Mod Huset atter ilsomt stævned,
Det var, som brast hans trygge Mod —
Tys! Noget »Ladislaus!« nævned —
Den Røst, hvorfra? Hvad varsled den,
Saa fjern, som dybt fra Gravens Gjemme?
Hør! — anden — tredje Gang igjen
Hans Sjæl fornemmer Varslets Stemme!

Betyder det, at denne Færd
Skal vorde her hans allersidste?
Skal nu, da Livet først har Værd,
Maaske det skjørt, som Boblen, briste?

Hvor sitred han, hvor hvid om Kind,
Mens over Tærskelen han traadte.
Dog, smilende han kom derind,
For Sjælens Frygt ej her at blotte.

Ja, bort med denne Grublens Gru
Og grib, hvad Du saa længe savned,
Før Timen slaar! — I næste Nu
Sin Hustru een Gang end han favned — —
Men Uhret slog sit Slag. »Hvad Hast!«
Det sukked i hans Sjæl ved Slaget;
Da krysted han sin Viv saa fast,
Som skulde aldrig slippes Taget.

Rev dog tilsidst sig løs og gik
Mod Døren, hvor han end sig vendte,
Og hvorfra end et sidste Blik
Til Hustru og til Barn han sendte.
Saa fuldt af Kjærlighed det faldt
Paa hende, som hans Lille vugged,
Men kun: »Vi ses igjen!« var Alt,
Hun hørte, før sig Døren lukked.

Da sænktes Hovedet, forbi
Var Kraften, som hun nys udviste.
Nu veed hun ham paa Farens Sti —
Om nu hun atter ham forliste! —
Hun gaar til Vindvet hen, ak, der
Hun kun det dybe Mulm kan finde,
Skyfuld er Himlen fjernt og nær —
Vil ingen Stjerne paa ham skinne? — —

Men skyndsomt hen ad Vejen foer
De To, som dette Hjem forlode.
Da Midnatsklokken slog paa Jord,
Paa Flodens mørke Bred de stode.
Nu gjaldt det Iwans Baad — men hvor?
I Nattens Slør sig Alting hyller,
De veed jo kun, hvor Foden staar,
Af Bølgens Skvulp, naar op den skyller.

»Hvor er Du, Iwan? Svar os, Ven,
At vi kan vide, hvor vi lede.«
De lytted. »Lød ej Røsten end?
Saa maa han være længer nede.« —

Og varsomt skred de Begge frem,
Men ingen Lyd dem Svaret bragte;
Kun Flodens Brusen hilser dem;
Da hvisked Ladislaus sagte:

»Den gjemmer godt den sorte Nat!
Nu tror jeg, ham et Tegn vi give,
Saa skal nok snart det kjendes, at
Vor Baadsmand vaagen er ilive!«
Han tager Fløjten, og i den
Er neppe blæst, før Svaret følger:
Et Haandklap fra den flinke Svend
Fortæller: »Her mig Natten dølger.«

Men tys! hvo raaber nu: »Hvem der?«
Hvad samler skyndsomt sig derhenne,
Mens netop Maanens blege Skjær
Kan Striben over Vandet sende? —
Signalet røbed dem! — »Fordømt!
En Baad i Fart fra Bredden flyder!
For Næsen af os En er rømt!
Hold an, hvis ej, vi ned Jer skyder!«

Saa raabtes der. Men Baaden alt
Skar pilsnar gjennem Flodens Vover;
Der saas et Glimt, et Skud der faldt,
En Kugle hvisled ovenover.
Nu Ladislaus Soltyk bad:
»Duk Eders Hoved under Tofte,
Den der for højt i Sigtet sad,
Saa nemt her slippes dog ej ofte.«

Knapt var det sagt, før næste Knald
Et Punktum til hans Tale sendte.
Vidunderligt dog frelst af Fald
End denne Gang de Tre sig kjendte.
»Hal ud med Aaren, Iwan! Snart
Vor Baad skal hver en Kugle spotte!«
Da blev med Et det om dem klart —
Fuldmaanen frem af Skyen traadte

Og kasted sine Straaler ned
Paa Bølgerne, som løfted Baaden,
Og ham, der styred den afsted —
I samme Nu var funden Gaaden:

Han selv, som stilled dem paa Vagt,
Som Czarens blanke Rubler loved,
Bag deres Ryg har brudt sin Pagt!
»Forbandet være nu dit Hoved!«

Saa hørtes fra den vilde Flok,
Hvis Guldtørst ej skal vorde stillet.
En Kugle sendtes — sikkert nok —
Den gik, som Skytten havde villet:
Den traf hans Bryst. Han segned om
Paa Toften tæt ved Soltyks Side;
Dog end fra Læben dette kom:
»Ro til, ro til! Bliv ved at stride!«

Fortvivlet Iwan Aaren greb,
Den Bøn hans sidste Evne vakte,
Saa frem han stred, mens Kugler peb,
Der efter ham nu gridske rakte,
Til Baaden skyder trygt sin Fart
Og mod den sikre Flodbred iler
Med hvad af Liv her end er spart. —
I Soltyks Skjød et Hoved hviler.

Et Smil, som bæver om dets Mund,
Ham viser Maanens blege Lampe;
Det siger ham, at denne Stund
Ej kjender mer de vilde Kampe.
I Furens Sted Fredsmærket staar
Paa Ladislaus' hvide Pande,
Mens Flodens anden Bred de naaer,
Hvor Flygtningen nu frelst skal lande.

Ham siger, bristende, Farvel
Her Ladislaus' milde Øje;
»Nu — vinker — Livets — Straalevæld!«
Hans Læbe hvisker frem med Møje.
Et Suk — og endt hans Strid. — Hvor stor,
Hvor højtidsfuld her Dødens Scene:
I Maaneskin den tavse Jord,
I Baaden han med Iwan ene!

Fra Bredden Soltyk efter dem
Har Tanker sendt, der saadan løde:
»Dig styrke Gud, som i dit Hjem
Nu bier paa din Husbonds Møde!«

Med bøjet Hoved, Sorg i Sind
Han selv skal vandre mange Dage. —
Men Baaden gaar for Strøm og Vind
Og bær' den døde Mand tilbage.

Fra Sønderrevethedens Tid
Hvert Træk jeg hented til mit Billed.
Dens Tvivl og Haabløshed og Strid,
Dens bedske Frugt jeg her fremstilled.
Men — som det aldrig er paa Jord
Saa dyb en Nat, at Naaden dølges,
Saa kan og her Du finde Spor,
Der bær' mod Haab, om blot det følges:

Tænk Dig Kathinka, som engang
Hun sidder bøjet, hvid af Alder —
Da Hjertet slaar med Mindets Klang,
Og Haabet Sønnesønnen kalder,
Og hun kan lægge i hans Bryst
Mangt Frø til herlig Grøde siden,
Og hun kan bringe Mod og Trøst,
Fordi hun selv stod fast i Striden!

II.

MARKOS BOTSARIS.

DET TUNGESTE.

En Skonnert flyver for brede Sejl,
Hvor Striben sitrer paa Havets Spejl
I Blinket af Solens sidste Smil.
Bevinget, som en susende Pil,
Og frank og fri, som en Maage kjæk,
Trods Tyrkens Spejden fra Mers og Dæk,
Den flyver bort fra Ætolien. Snart
Det rugende Mulm tilhyller dens Fart.

Men ensom staar paa den lave Strand,
Hvor Bølgen slikker det blege Sand,
En Mand, der følger med Øjet dens Flugt,
Selv efterat Mørket har Vejen lukt.
Det er, som ser han i Sejlets Læ
End Hende med alle tre Børn ved Knæ —
Hun bukker sig — klapper dem blidt paa Kind —
»O, Kryseis, Kryseis, min ømme Hind!« —

Saa blødt nu hans Sind, der syntes saa haardt,
Da Hustruen bad ham, ej skikke dem bort.

Hun sagde: »O Markos! Du huske derpaa,
Vil Nogen som jeg ved Siden Dig staa?«

Han svarte kun dette: »Min ædle Viv,
Du veed jo, jeg raader ej selv mit Liv,

»Maa hen, hvor jeg kaldes. Nu tænk paa de Smaa,
Til Tiderne lysne Du gjemme dem maa!«

End sagde han dette: »Taalmodig og stærk
Saalunde Du lette Befrielsens Værk!

»O, Kryseis, min Viv! naar Hellas er frelst,
Da kalder Dig Røsten, Du følger helst —

»Om ikke da Tyrkens krumme Sværd
Har dræbt Palikaren og endt hans Færd,

»Saa her Du kun finder en stille Grav,
Som Hellas sin faldne Kæmper gav!« —

Hans Ord gav en Gjenlyd i hendes Bryst,
Som Klokker, der toned fra Dødens Kyst;
Da bøjed hun Hoved og blegned, som Sne,
Dog fulgte hans Vilje og drog med de Tre
Paa Skibet, som bar mod Ankona dem frem,
Landflygtig af Troskab mod ham og mod dem.

En faldende Blomst var den Kvinde dog lig,
Som sad bag det svulmende Storsejls Flig;
Hvert bævende Blad var et Suk: »Mon mer
Hernede mit Øje den Herlige ser?« —

I den kølige Nat Arakynthos' Tind
Forsølves af spillende Maaneskin,
Og Havet, det store, glimtende Væld,
Blidt vugger i Favntaget Strand og Fjeld —
Ak, skiller dog ham og hende her!

En kvægende Mildhed, et dulmende Skjær
Dog sænkes fra Stjernen bag sejlende Sky,
Mens langsomt han gaar mod den slumrende By.

»Dit Feltraab? Hvorfra? Hvorhen? Hvem der?«
»Botsaris!« er Svaret; da klirrer Gevær,

Da skydes fra Porten Stang og Slaa.
Ved Muren de tavse Skildvagter staa;
De følge med Blikket den ædle Helt,
Som gaar nu saa ensom hen mod sit Telt.

Jndvielsen.

En Sommernat han Teltets Forhæng sænked,
Og længe sad han da, med Haand mod Kind,
Mens rige Syner, Led for Led, sig lænked,
Af Mindets Røster vakte i hans Sind:
O, dejlig var Hun, da sin Tro hun skjænked,
Saa let bar Foden da mod Bjergets Tind;
Og kjæk hun siden fulgte Palikaren —
Hans Øje, naar de lagde for ham Snaren,

Hans Øre, naar der kaldtes, altid rede
Til selv at bringe Ofret allerførst;
Om Intet for sig selv hun vilde bede;
Med ham hun døjed Kulde, Hunger, Tørst;
Som Gidsel for hans Sag hun lod sig lede
I Alis Vold; og nu — det Krav var størst! —
Hun atter lyder ham og fra ham glider
Langt over Hav fra Landet, hvor han strider!

Har dog — nu straaler stolt hans Øjes Kjerte —
En Gjerning for, der sømmer sig hans Viv:
De Smaa, han lagde nys til hendes Hjerte,
Skal hun opfostre til et daadrigt Liv!
Thi midt i Kampens Tummel, Skrig og Smerte —
Er hun ej Moder? — er selv hun et Siv;
Men hvor den fredelige Lampe brænder,
En Kvindes Virken ingen Grænser kjender. —

Se, hvor de voxe under hendes Øjne,
Paa Sjæl og Legem lige sund Enhver!
Som Unger smaa de er fra Hellas fløjne —
Hun plejer dem — se, Vingerne faa Fjer —
Se, de kan bruse did, hvor Bjerge højne
Sig stort og frit i Morgenrødens Skjær! —
Hans unge kjække Ørne Arven finder:
Det Hjem, som helligt blev ved Fædres Minder!

Men jeg? Skal denne Haand mon vinde Lykke
Og løfte Arven frem mod mine Smaa?
Skal Sejrens Krans mon denne Pande smykke,
Før sidste Gang min Aften falder paa?

Hvad heller skal min Skjæbne brat mig rykke
Derhen, hvor Glemslens blege Skygger gaa?
Hvortil den Grublen! Fædrelandet kalder —
Hvad vil jeg Mer, end at for det jeg falder?

Er nu der Tid til Sorgens matte Hvile?
Nu paa vor Himmel sortner Sky ved Sky;
Fra alle Kanter hvisle onde Pile,
Og gammel Nid trindt koger Giften ny;
Med Æblet i sin Haand ses Eris ile —
Selv her, selv her i Missolunghi By,
Vor Fremtids Mur, den snedige Gudinde
Peleus' og Thetis' Brudehus kan finde!

Misundelsen sit blege Fjæs afdækker,
Dens gridske Blik os overalt er nær —
Mit Sværd har lynet mellem Tyrkens Rækker;
Mit Raad har standset mangen Gang hans Færd;
Mit Gods, min Søn, min unge Viv jeg lægger
For Folkets Fod — hvad agtes Sligt vel værd?
Maurokordato mig til Høvding kaarer,
Og strax min Hæder Andres Hæder saarer!

»Nu for en Yngling Veteraner vige,
Som alt bar Skjæg, før Dagens Lys han saae!
Var det ej nok, at vi ham tog for Lige,
Lod ham i Rad med os i Kampen gaa?
Var ej vor Kløgt og Tapperhed den Stige,
Ad hvilken først han kunde Højden naa?«
Ja, hvo kan regne op de mange Grunde,
Der strømme fra den fule Avinds Munde?

O, Fædreland! skal da de gamle Synder
Hvergang forspilde Dig den rige Frugt?
Ak, neppe nok din Solopgang begynder,
Før Splid og Nag dens bedste Glans har slukt!
Ruiner, Brande overalt forkynder,
At Moslim farer over Fjeld og Bugt —
Og dine Sønners Kiv skal dog fortære
Den Kraft, Du kalder paa mod Mahmuds Hære!

Hvor er den Helt, som nu formaar at samle
Vort Folk til Dæmning mod den vilde Flod,
Mens Nogle tvistes, Andre raadvildt famle,
Og Ingen træder frem paa kraftig Fod?

De Dage snart som Sagnet selv er gamle,
Da Grækeren ej tinged med sit Blod.
Stig frem, Leonidas, viis os din Skygge!
Ej paa de Levende, paa Dig vi bygge.

Leonidas! o, klar og herlig rager
I dette Nu Du for min Tanke frem:
I Spidsen for Spartanerne Du drager
Imod Barbarer — Du har frelst dit Hjem!
En Evighed i aaben Favn Dig tager —
Ja, jeg vil følge Dig, som førte dem!
Jeg vil Spartanerne til Æren kalde —
Jeg vil, jeg vil, og de mig følge Alle! — —

Den ædle Høvding rejser sig og binder
Tilside Teltets Forhængsdug, og staar
I Aabningen. En solklar Dag oprinder
I samme Stund, og se! fra Østen naaer
Dens første Straale ham: i Glansen skinner
Som gyldent Neg det lange, blonde Haar,
Der rigt og blødt og bølgende nedruller
Fra Heltens Hoved paa den brede Skulder.

Men af den rene Ild i Sjælens Kammer
Har Øjet dette underlige Spil,
Der stundom, lig en hellig Stjerne, flammer
Som Forbud paa, hvad Evigheden vil.
Det Smaalige, det Tunge mer ej lammer —
Usynligt høje Magter hjælpe til:
For disse Tusinder af frække Horder
En ny Leonidas Botsaris vorder. — —

»Der staar han, Fotos!« hvisked til en Anden
Sulioten paa sin Post. »Som jeg og Du
Er han nu klædt — ej blinker Sabelranden
Af Sølv og Guld, og slidt er Kappens Lu;
Men af hans Øje lyser det, og Panden
Har denne Glans, som straaler for vor Hu;
Hans Arm, der fælded mangen Tyrkeskare,
Vil bære Hellas ud af al dets Fare.«

Botsaris kalder til Kamp.

Paa Skansen, hvorfra ofte før
Den vrede Torden foer,
Idag en Krans af Høvedsmænd
I Tavshed ham omsnor.
Men Alles Øjne hvile paa
Den tapre Palikar,
Og Alle grunde paa, hvi hid
Han dem nu stævnet har.

Med Arme lagt i Kors, en Stund
End tavs Botsaris staar;
Det glødende, det dybe Blik
Rundt om i Kredsen gaar;
Det spørger om en Mand, hos hvem
Et Ekko findes kan
For Tankèn, der hans Taalmod nu
Fortærer som en Brand.

Det standser ved hans Frænde god,
Tussas Botsaris, som
I Spidsen for de bedste Mænd
Til Missolunghi kom.
Da glimter paa hans brune Kind
Et Blink af indre Fryd,
Den samme, der fornemmes i
Hans Stemmes klare Lyd:

»Hvad ser jeg? Rygtets gyldne Fugl
Med Sol paa Vingens Rand!
Fra Missolunghi flyver den
Til Verdens sidste Strand;
Vil synge der om hine Faa,
Der aldrig krøb i Skjul —
Vent lidt, til Mer Du veed om os,
Du kongelige Fugl!

»Kaptajner! naar var Æren størst
Og yndeligst at naa?
I veed det godt; thi mangen Gang
Jer Færd mit Øje saae;

Den Skanse, hvorpaa nu vi staa,
I mured op med Blod,
Og Tusinder har stormet den,
Mens Tier stod imod:

»Da frelstes denne svage By
Og Grækenland i den!
Et Bolværk imod Fjenden slog
Det Sværd, I drog fra Lænd!
O, Missolunghis Helteflok!
Som voldte Sultans Skræk,
Hør, hvor det klinger! Hør dit Navn
Fra Dalens fjerne Bæk! — —

»Ve Jer, I glade Piger! Snart
I samles der ej mer,
Hvor Bækken rinder sagtelig
Og Maanen til Jer ler —
Nu er jer Nød og Trældom nær;
Thi Stambuls Magt er stor!
Græshoppesværmen skygger alt
Den dyrekjøbte Jord!

»Se, Skodras Pascha, Mustafa,
Som denne Sværm har ført,
Alt mangen sneverhjertet Træl
Blandt os i Baand har snørt:
Hist Akarnaniens Kaptajn,
Thessaliens ligesaa,
Uhindret lader Tyrkens Hær
Ætoliens Grænser naa!

»»Nu faa vi Missolunghi knust,
Dets Mure fejet bort,
Og Landet lagt for Sultans Fod,
Og hevnet al vor Tort!« —
Saa juble de — her Nid og Guld
Hinanden Haandslag gav;
Jeg rødmer over denne Skam
Paa vore Tapres Grav!«

Han sænked Hovedet, men stolt
Han løfted det paany:
»Om Mustafa ej hindres, brat
Os kvæler denne Sky —

Nuvel, saa lære Falken os,
Hvordan vi ham skal naa:
Vi meldes ej, vi ventes ej,
Men sovende ham slaa!

»Vel er vi faa, naar tælles skal,
Til dette Nattens Værk;
Men Lykken slaar sig helst i Flok,
Hvor Enighed gjør stærk;
Saa lad os enes om den Daad,
Vort Land nu trænger til;
Som Brødre og som Ligemænd
Kun det vi tjene vil.

»Og ønsker Nogen Overrang,
Saa kan i Tyrkens Lejr
Han hente den i samme Stund,
Han henter der vor Sejr!«
Højmodig, som en Oldtidshelt,
Han taled, og hans Arm
Holdt et Papir i Vejret, som
Han fremdrog fra sin Barm.

Det var et Generalsdiplom,
Som Løn ham nylig rakt
For mangen Sejr, mangt Offer, som
Han Hellas havde bragt.
Først trykked han med Ærefrygt
Et Kys derpaa, men rev
Dernæst for deres Blik med Ro
Isønder dette Brev.

Da bøjed sig paa Skansen dybt
Kaptajnerne med Blu.
Al Skammen af det gustne Nid
De følte dobbelt nu.
Men Tussas snart den Stilhed brød,
Som tynged Alle ned;
Med Ild i Øjet, aaben Favn
Han mod sin Frænde skred

Og sagde: »Markos, største Søn
Af dette pinte Folk,
Jeg lyder Dig! Det sværger jeg
Ved denne blanke Dolk:

Før jeg fra denne Stund gi'er Slip
Paa Haab og Tro og Mod,
For dette Staal jeg flyde la'er
Mit eget røde Blod!«

I Solen lyste Tussas' Dolk,
Paa Knap og Klinge blank,
Mens til sin Frændes brede Barm
Som Fosterbro'er han sank.
Men om dem løfted sig et Raab,
Som gjennem Luften klang:
»Botsaris, tag os Alle med
Paa denne stolte Gang!«

Da smilte Helten inderlig;
Thi midt i dette Kor
Lød klarest deres Røst, som drog
Med ham fra Sulis Jord.
Der havde fordum de med ham
Jo stridt og værget kjækt
Den sidste Sten, som skjænked Ly
Til Sulis tapre Slægt.

Derfor vibrered Stemmen sært,
Han sagde disse Ord:
»Tak, gamle Fæller, Tak! — Hos Jer
Jeg stolt paa Lykken tror!«
Saa hilsed han med Haandtryk Hver,
Og Skansen han forlod.
Langt efter ham de Andre saae
Fra Stedet, hvor de stod.

Mustafa Pascha.

Mahmud, Stambuls Kejser, bød i Vrede:
»Tag fra Jorden disse vantro Hunde,
At ej oftere jeg hører Raabet
Fra de Frække om min Herskertrone!«
Men hans Slave, Skodras stolte Pascha,
Mustafa, som bæved ræd for Lynet
Fra den store Sultans mørke Øje,
Bøjed sig til Jorden dybt og svarte:
»Vorde, som Du vil! Ja, ved Profeten!
Som det tørre Sand for vrede Vinde
Skal din Fjende for min Arm forsvinde!«

Mustafa da stak i Jorden Fanen,
Paa hvis Stang den halve Maane blinked,
Kaldende de Troende til Kampen.
Tusinder sig sàmled flux i Skarer,
Gueger, Albaneser og Toxider,

Skodrianerne og Epiroter.
Lange Bøsser, krumme Sabler lyste;
Tuber klang og Bækkener og Trommer;
Larmende, saa alle Fugle flygted
Bort derved, de vilde Skarer bølged;
Børns og Kvinders Hylen trindt dem meldte,
Blod og Brand var Sporene, de satte;
Jorden drøned under deres Fødder,
Og i Overmod de raabte (Raabet
Bares om af alle fire Vinde):
»Missolunghis sorte Mure vil vi
Skylle hastig bort fra Sultans Aasyn,
At han frit kan sende Blikket fremad,
At hans skarpe Sværd kan suse over
Dette Folk, som nu ham trodse vover.«

Men naar Natten kom og Larmen tystned,
Og Soldaterne laa trygt i Telte,
Mødige af Dagens vilde Gjerning,
Hændtes mangen Gang, at Søvnen flygted
Fra den stolte Paschas Hovedgjærde;
Stundom stod han op og løfted Teppet,
Skued opad — hvorfor sænked Øjet

Sig da ræd for Synet, som det mødte?
O, som griske, vrede Øjne trued
Disse Millioner Stjerneblikke! —
Og ham kom ihu hans Stjernetyder:
»Vogt Dig for de dybe græske Nætter!
Glem ej heller, hvis Du gør ad Stjernen,
Falde Tænderne Dig ud af Munden!« —
Og ihu ham kom da Roxolane,
Som hun klynged sig, hans Yndlingshustru,
Sidste Aften til hans Knæ — hun lukked
Øjet, som var Faren nær, og sukked.

»Mustafa!« da klaged hendes Stemme —
Melodien sidder ham i Sjælen! —
»Mustafa! hvordan skal dette ende?
Hist den tapre Vantro løfter Bøssen,
Her den grumme Sultan Silkesnoren;
Selv i Sejren kan Dig Kuglen ramme,
Og besejret har Du Døden sikker!
O, jeg mindes, hvad min stakkels Moder
Sagde til mig paa den fjerne Strandbred,
Sidste Gang hun lagde træt sit Hoved;
»Roxolane!« sagde hun, »din Skjønhed,

Ve mig, Barn! vil dine Fjender lokke!«
Og hun blegned da; men ikke længe
Sov min stakkels Moder under Mulden,
Før de tog mig, bar mig ud paa Skibet,
Førte mig til fremmed Land og solgte
Mig, den Skjønneste, for hundred Punge.
Tunge Taarer fældte jeg — ej vidste
Jeg, hvo da mig havde kjøbt, ej havde
End jeg skuet Dig, min ædle Herre!
Du har løftet mig til Glans og Hæder,
Du har baaret mig paa milde Hænder,
Du har vakt i dette unge Hjerte
Elskovsdrømmen og Dig glædet ved den.
O, nu skal det ende, stolte Falk! som
Nu vil flyve over høje Bjerge,
Hvor det knalder, knitrer, ryger, bruser!
Du vil flyve fra de stille Drømme —
Ak, de komme aldrig mer tilbage!
Du vil flyve fra min Sorg og Klage!«

Saadan hørte i de stille Nætter
Mustafa sin fjerne Elskte klage,
Og ham bares for, som saae han hende

Fra hans Harem hist, omspændt af Fjender,
Stirre over disse høje Bjerge,
Der nu skille hans og hendes Veje —
Han er bunden, kan ej hjælpe hende,
Men maa lide paa den sorte Gilding,
Han til Vagt og Værn lod blive hjemme!
Hvor dog Natten kryber trægt! Hvor Solen
Lader længe vente paa sin Straale!
Han har Nok at tage Vare, har ej
Stunder til den ørkesløse Hvile,
Venten paa den Søvn, som ej vil komme! —
Saadan pines han, til Nat er omme.

Men fra Gry bli'er tændt, ser Østens Straale
Mustafa til Hest med strammet Tøjle.
Stenen funkler ved hans Turbanfjeder,
Sablen glimter ved hans venste Side
Og i Silkeshavlet Jataganen.
Men hans Pande er saa mørk som Natten,
Og hans Øje skummelt er som Søen,
Paa hvis Bund der røres op af Krybet,
Og hans Kind er bleg, og Læben skjælver,
Mens han drager frem med sine Horder,

Brænder Hytter, myrder Børn og Kvinder;
Thi han veed, at der, hvor disse segne,
Spirer Hevnens Sæd, hvor mindst det ventes,
Og han veed, at Sultans Øje lurer. —
»Træd med Hæl, hvad ej Dig selv skal træde!«
Byder han sin Aga, denne lyder —
Men hvor Blodet strømmer om hans Fane,
Tænker Mustafa paa Roxolane.

I Løndom.

Fuldmaanen glimter i den lune Nat
Ned paa Silitsas spredte, hvide Huse.
De milde Lufte let og sagte suse
I Figentræer og Olivenkrat.

Den hele Landsby trygt sig hviler ud,
Har glemt, at kort herfra dens Fjender hærge,
At næste Morgen over disse Bjerge
Maaske alt Tyrken sender Dødens Bud.

Nær Fjeldets Skraaning ved det blege Lys
I gulnet Marmor blinke Kildens Vande,
Hvor snakkende, mens Vand blev øst i Spande,
Silitsas smukke Piger stimled nys.

Ej veed I nu, hvo hid til Stedet kom,
Hvo tankefuld ved Eders Brønd sig hviler,
Mens Nattens sidste blide Stund bortiler —
Se, smukke Piger, han, I snakked om,

Botsaris, er her! Eders Figentræ'r
Har sænket om ham deres brede Kroner,
Og Vandets Rislen saa melodisk toner,
Som vidste det den Herlige sig nær.

Han ej det mærker i sit tunge Sind;
Paa andre Steder dvæler al hans Tanke,
Og tung ham falder netop nu hver Skranke,
Mens Alting sover — uden Stjernens Skin:

»Du Lys, som hilser mig fra Himlens Hvalv,
Som kjender til de mange stille Veje,
Sænk dine Straaler ned paa Kryseis' Leje —
Fortæl dog ej, hvor tungt mit Hjerte skjalv.

»Hist slumrer under Løvets Hang min Hær:
Totusind Mand mod Fjendens Myriader!
Naar denne Hvileplads de Faa forlader,
Hvor henter dem en anden vel vort Sværd?

»Jeg føler mig i dette Nu saa svag,
Min Tanke er en Fugl med lammet Vinge,
Kan ej, som ellers, sig saa frejdig svinge
Igjennem Mulmet til den klare Dag.« —

Han lukker Øjet til og sænker træt
Sit Hoved ned mod Brystet, synes sove;
Men Dagen løftes over fjerne Skove,
En Blaane glider hen derover let.

Og Taagen svæver bort fra Fjeldets Bryst,
Saa det sin Linie skarpt mod Himlen tegner,
Hvorpaa hver Stjerne nu med Maanen blegner,
Mens Purpurskyen breder sig i Øst.

Det travle Firben er paafærde alt,
Hvor Løvet slynger sig om Søjlens Rester,
Og Bier melde sig som Blomstens Gjæster,
Og blot paa Mennesket er end ej kaldt —

Da toner klart fra Landsbykirken hid
Træhamrens dumpe Slag paa Kirkestangen,
Som træder her i Sted for Klokkeklangen,
Naar Sol staar op og det er Bønnens Tid.

Da hæver han sit Hoved op paany,
Hans Øje hilser Dagen, som ham møder,
Et nyt og selsomt Mod ham gjennemgløder,
Mens Klangen kalder til den lille By.

Han følger Kaldet, rejser sig og gaar
Ned ad dens Gade, nu saa tom og øde;
Hvert Hus er lukket, som det gjemte Døde,
Men aaben mod ham Kirkedøren staar.

Og indenfor den tindrer Kjerteglans,
Som til Marias Billed hen ham vinker;
Om hendes Skulder Guld og Silke blinker,
Om Barnets Hoved Gloriens Straalekrans.

Da bøjer han sig dybt i Ydmyghed,
Slaar Kors for Brystet og i Løndom beder:
»Jeg gaar i Kamp og drager Sværd for Eder,
Lad Naadens Lys da følge mine Fjed!«

Han tror sig ene; se, fra Kirkens Kor
Da drages bort de bølgende Gardiner,
Og mod den Bedende nu Præsten triner,
Med milde Blik, men mæler intet Ord.

Det er en Olding, klædt i sort Talar,
Med snehvidt Skjæg og lange hvide Lokker,
Som tæt paa Skulder og paa Bryst sig flokker;
Hans Kind og Pande bære Tidens Ar;

Men Øjets Glans er ikke slukt endnu,
Og hvo den ser, vil paa hans Hjerte lide;
Knapt lod til ham sit Øje Markos glide,
Før kjærlig Tillid fylder strax hans Hu.

Fra Lommen paa sin Vams han tager frem
En lille Pose, fyldt med Gulddukater,
Og siger: »Bed for vore tro Soldater
Og for Enhver, som nu skal føre dem.

»Giv dine Fattige det Guld, min Haand
Dig rækker her, og er min Gave liden,
Du agte dog paa den og læse siden
En Sjælemesse for Botsaris' Aand!«

Forfærdelsen med Et da vorder malt
Paa Præstens blege Aasyn, og han siger:
»Tal, Fremmede! er han, den store Kriger,
Botsaris, død? Er Hellas' Stjerne dalt?«

Men Helten giver sagte dette Svar:
»Ej død endnu, men Døden paa ham venter;
Thi Hæderen, som snart Botsaris henter,
For bedre Kjøb sig neppe hente la'er.« —

Saa vender han fra Kirken bort sin Fod.
Et vidstrakt Land han med sit Øje maaler,
Som morgenfriskt og dejligt om ham straaler —
Da tænker han: »For Dig mit Liv og Blod!«

Hellenernes Morgensang.

Hil Dig i din straalerige
  Glans, o Fædreland!
Morgenfarver uden Lige
  Tindre paa din Strand:
Blødt Olivenskoven blaaner
  Opad Fjeldets Mur,
Og dit Hav sin Farve laaner
  Himmelens Asur.

Klart sig tegner nu hver Linie
  Henad Bjergets Tind;
Figentræ, Cypres og Pinie
  Vugger Solens Skin;
Men ej større Rigdom skues
  Af et jordisk Blik,
End en Ranke med din Drues
  Varme Trylledrik!

Hvorfor skygges for vort Øje
  Da den gyldne Pryd?
Hvorfor mon fra Dal og Høje
  Høres Klagelyd?
Er det Skyggen af de brustne
  Oldtidsminders Grus?
Er det Lyden mon af rustne,
  Sløve Klingers Sus?

Hil Dig i din minderige
  Storhed, Fædreland!
Gjenfødt ses af den opstige
  Helten paa din Strand,
Byder Stand de raa Barbarer
  Ved Thermopylæ:
Rejse skal nu tapre Skarer,
  Hvad der sank i Knæ:

Thi Botsaris fremad drager!
  Hvo kan staa imod?
Oltidsarven han nu tager
  Med sin Klinge god.

Og ham følge tro de Svende,
  Selv han fostred op;
Snart skal hele Verden kjende
  Hellas' Hevnertrop.

Frem, Hellener! frem mod Maalet!
  Frem for Land og Tro!
Haand paa Bøssen, Haand paa Staalet!
  Ingen Rast og Ro —
Gjennem Kløfter, over Fjelde,
  Som den stærke Fos!
Tyrkens Overmagt vi fælde,
  Han ej kuer os.

Nutids Xerxes, grumme Kejser,
  Som en Gud Dig tror,
Blot for Du blandt Slaver knejser,
  Sænk dit Blik mod Jord!
Fremad lyser Korsets Fane
  Her til Moslims Gru:
Kristus bli'er Profetens Bane!
  Mahmud, vogt Dig nu!

Frem, Hellener! frem mod Maalet
 Fra det aarle Gry!
Haand paa Bøssen, Haand paa Staalet,
 Til de Frække fly!
Ingen standse, Ingen vige!
 Frem i Blod og Brand!
Hil Dig i din straalerige
 Glans, o Fædreland!

Tyrkerne lejre sig.

Højt fra Kalidromes dunkle Kløfter
Lig Vulkanens Røg sig Støvet løfter;

Vildt, som før dens Udbrud Dybets Rummel,
Bruser gjennem Bjerget Krigertummel.

Lig en Flod af gyldne Straaler glide —
Se det! — Lanser ned ad Fjeldets Side.

Larmen kommer nær, Trompeter skingre,
Heste vrinske, Spyd og Skjolde klingre:

Det er Mustafa, som frem der farer!
Femten Tusind tælle her hans Skarer.

Sidst i Striben ser man Trosset følge,
Fjernt som Horisontens sidste Bølge.

Karpennissas grønne Slette breder
Yndelig sig snart med Hvilesteder,

Hegnet ind af Fjeld paa alle Kanter.
Mustafa sin Tok paa Sletten planter.

Og, som tryllet frem, hans Telt der knejser;
Snart i Tusindvis man andre rejser.

Epiroter, Gueger, Skodrianer,
Albaneser her, hist Afrikaner

Fylde tæt i broget Blanding Pladsen.
Som en talløs Bisværm summer Massen;

Hver sit Krav i egen Mundart melder,
Men tilsidst dog Næven Dommen fælder.

Ilden blusser, knitrer; Røgen stiger,
Kjedlen lokker did den sultne Kriger;

Nidkjær han ved den paa Post sig stiller,
Mens den sorte Sved paa Panden triller.

Muler skryde, Faar og Heste trænges —
Efter Aftenforet Alle længes,

Efter Svalen, som skal køle Dampen,
Efter Hvilen, som skal lette Kampen.

Sidste Timer.

I Skjul bag Skovene, der klynged
Sig ned om Plokaparis' Fod,
Hvor Vejen stejl og skraa sig slynged,
Som slagen Grækerskaren stod;

Thi op mod den fra Sletten sendtes
Et Kor af Hyl og Vaabenbrag
Saa vældigt, at der Frygten tændtes,
Hvor ej den kjendtes før idag.

Snehvidt sig breder Dalens Belte;
Som hvide Fugle, fløjne ned,
Er spredt derpaa en Sværm af Telte;
Og Røgen hvirvler lummerhed,

Mens røde Flammer Skjæret kaste
Paa mørke Skikkelser, der tæt
Omtumle sig, hvad heller raste,
Hvor dertil levnet er en Plet.

Halvmaaner blinke, Faner bølge,
Hver hilset af Trompetens Skrald;
De Faners og Standarters Følge
(Hvo veed paa dette Følge Tal?)

Kan knuse Alt, hvor Mærket vajer,
Som byder Trods dets vilde Gang,
Ret som den vrede Stormflod fejer
For Fode væk, hvad mod den sprang:

Hvad Under da, om Frygten kuer
I første Nu Botsaris' Hær?
Men neppe han den gjennemskuer,
Før sine Mænd han træder nær,

Og ser paa dem, med løftet Hoved
Og Haanden gribende om Sværd,
Og taler til dem: »Hvo mon voved
At vække Tvivl blandt Eder her?

»Var det en ukjendt Sag da, Venner!
At de var mange, I kun faa? —
Og dog er her Jer lagt i Hænder
En Daad, som kun de Faa kan naa:

»Tryg lejrer Tyrken sig dernede,
Ham ingen Spejder har fortalt,
Hvem her Olivenskovens Rede
Har lukket ind og venlig svalt.

»Sorgløse strække sig hans Skarer
Foruden Skanser, Vold og Grav —
Dog drog de grusomme Barbarer
Hid gjennem Ild og Blodets Hav!

»Dog har de spiddet Børn og Kvinder,
Har skjændet vore Døtre frækt!
Den Sejer dem et Net nu spinder — —
Nu ve Dig, tankeløse Slægt:

»De stille Stjerner snart vil melde
Den store Nat, som venter Dig,
Og lede os, som Dig skal fælde,
Og skinne paa dit blege Lig!

»Og da skal spørges gjennem Tiden:
Utallige som Ørknens Sand
De var, men Grækerskaren liden
Dog knuste Dragens værste Tand.« —

Rundt om ham mørke Øjne lue,
Han fænged her i Hjertets Dyb,
Og se, de Faa nu haanlig skue
Paa Sletten og dens Dragekryb —

Saa af hans Kraft de gjennemlynes,
At kun et Maal for deres Spyd
Nu hine Tusinder dem synes.
Da vinker han igjen til Lyd:

»Men Snildhed nu med Modet parret!
Om did vi gik ved Dagens Lys,
Var ej det Tyrken, som blev narret;
Thi om vort Tal han da fik Nys.

»Nej, vi vil kaare Nattens Time
Til os at liste i hans Lejr,
Og Morgengryets første Strime
Vil lyse da paa Korsets Sejr.

»Naar Midnatsklokkens Slag forkynder,
At ikkun Skyggen vanker om,
Da pusles der, hvor mangen Synder
Ej venter end den store Dom.

»Ja, lydløst pusler der en Skare,
Som følger mig med villig Hu;
O, Venner, Venner, denne Fare,
Om den kun bar til Dødens Gru? —

»Nej, bort med denne syge Tanke!
Ej Dødens Gru — et Paradis,
Hvor Livet kjender ingen Skranke,
Jeg lover Jer som Kampens Pris:

»Thi slynges skal om Eders Navne
Hellenerkransens gyldne Løv;
En sildig Slægt skal Urnen favne,
Som gjemmer mine Tapres Støv.

»Med Spartas lille Helteklynge
I Klios Bog de funkle skal —
Hvor er da min Spartanerklynge?
Hvo vil da følge fro mit Kald?«

»Vi vil med Dig, Botsaris, drage,
Hvorhelst Du stævner selv herfra!«
En efter En hans Haandtryk tage
Trehundrede Sulioter da. —

I Aftenvinden Skoven bruste
For dem den samme Melodi,
Som den i Oldtidsdage suste,
Da Guder vandred paa dens Sti:

Er han en Gud, som lys der stander
Og drager til sit brede Bryst
En af de Mænd, som Kredsen danner?
Gjenkjender Skoven Gudens Røst?

»Saa har vi, Tapre! Pagten sluttet;
Nu hviler ud til Midnatsstund,
Men møder her da paa Minuttet
Til Marschen ned paa Slettens Grund.

»Men Skoven hist jer Andre gjemme,
Til Hornsignalet toner klart:
Da kalder jeg — Botsaris' Stemme
Da beder Jer at komme snart.

»Og dølger Natten mig og Røgen,
Da søg, hvor Paschateltet staar,
Der bliver ej omsonst Jer Søgen;
Thi derhen al min Higen gaar!« — —

Men siden saae de ham forsvinde
Igjennem Skovens Tykning, hvor
De svale Kilder sagte rinde
Og Fuglene bag Løvet slaar.

Ham Kilderne dog ej husvalte,
Hans Tanker ingen Sanger tog;
Til ham kun Ensomheden talte
Sit tavse, gaadefulde Sprog.

Men da han kom, hvor Skovens Buer
Sig skilte, og hans Øje saae
Augustisolens Aftenluer
Blodrøde over Bjerget staa,

Mens Himlen den vidunderlige,
Den rene Klarhed end besad,
Som lader hver en Skjønhed stige
For Øjet frem i Dobbeltrad —

Da brød det frem, hvad nys i stille
Skovensomhed for Sjælen klang:
»Mon her, o, Sommeraften milde!
Mon her jeg ser Dig sidste Gang?«

Og da han kom til Dalens Kilde,
Og Pinien standsed der hans Fod,
Og ned til ham der klang en Trille
Vemodelig — da sank hans Mod;

Da kjendte han sig svag og bøjet;
Han længe sad med korslagt Arm,
Mens Taaren pibled frem af Øjet
Og Sorgen hulked i hans Barm.

En Haand da rører ved hans Skulder;
Det Tussas er, som ham har fulgt;
Paa dennes Kind en Taare ruller,
Som ej han faar for Vennen dulgt.

»Tak, Tussas, Tak for denne Taare!
Den blev i rette Tid mig sendt —
Thi nu min Sjæl sig ængsted saare —
Mig bares for, det snart var endt! —

»O, Kryseis, Kryseis og de Kjære,
Som blandt de Fremmede maa gaa!
Din Haand derpaa, at Du vil være
Et Skjold for hende og de Smaa!« —

Et Haandtryk blev paa Stand ham givet —
Dets Giver, veed han, svigter ej!
»Op, Tussas, op! Nu kalder Livet:
Se Stjernens Vink paa Himlens Vej!«

Slaget.

Fuldmaanen højt alt vandrer over Himlen,
Skarpt i dens klare Lys staar Skov og Fjelde;
Talløse blanke Glimt fra Stjernevrimlen
Fordobles smilende, hvor Kilder vælde;
Bag Løvets Kroner hviler Fuglestimlen,
Nys slumret ind og træt af at fortælle
Om Sommernattens Herlighed og Ynde;
Men blide Vinde derpaa nu begynde.

I Tyrkens Lejr er der saa tyst og stille;
Der høres ingen Klir og ingen Raaben;
Thi trygge slumre Mændene de vilde,
Og Ingen tænker mer paa Kamp og Vaaben;
Forposterne har ment, at det er silde,
Og lagt for Fjenden hele Lejren aaben;
Selv Mustafa har glemt sin gamle Vane:
Han drømmer vaagen ej om Roxolane.

Men lavt i Bjergets Hulning Maaneglansen
Saa prægtig paa Sulioterskaren falder,
Som vilde Himlen nu alt række Kransen
For hin undfangne Daad, hvortil den kalder:
Det er jo Timen snart for Vaabendansen,
Som bruse skal i Evighedens Haller.
Men hvor er Haanden, som os Scenen maler
I Midnatsstunden? Lyt! Botsaris taler!

O, se ham, Palikaren! Høje Syner
I dette Nu hans Høvdingstanke møder:
Med draget Sværd han staar, og Øjet lyner,
Og Barmen løftes højt, og Kinden gløder;
Og som det ædle Staal, der Jernet bryner,
Hans Tale her de skjulte Kræfter føder —
O, se dog Blikkene, der lue paa ham!
Det er hans tro Sulioter — de forstaa ham:

»Det gjælder Livet, husk det, intet Mindre!
End er der Tid, vil Nogen det bevare —
Han gaa kun frit, min Haand ham ej skal hindre;
Thi frels og villig følge skal min Skare.

O, klare Stjerne! Du, hvis Straaler tindre
Paa dette Sværd, Du ser os bort nu fare —
Vil Du for alle Tider vidne: Alle,
Jeg saae det, gik, hvor Pligten monne kalde?«

Hvad der? Er det nu Lynet selv, der svarer?
Hvad kløver Natten nu med gyldne Vinger?
Som ved en Tryllemagt med Gnister farer
Af Skederne trehundred blanke Klinger.
Enstemmigt fra hans gamle Palikarer
Paa saadan Vis til ham sig Svaret svinger.
Men Skederne bortslænges; thi nu hviler
Jo Sablen først, naar Sejren fra den smiler.

Men Heltens Glæde dette Syn opvækker,
Først Frænden Tussas han til Barmen drager;
En efter En blandt disse stolte Rækker
I Haanden siden han med Varme tager,
Og kort og fyndigt dem paa Sinde lægger,
At vel er Faren stor, men Lønnen fager:
Hellenerfolket frelst og stort vil blive!
Fredskysset derpaa de hverandre give.

I dette Nu et Slør af Skyer bølger
Forbi Fuldmaanen sagtelig; dens runde,
Rødgyldne Skive sig bag Sløret dølger
Og tager Lyset bort fra Fjeld og Lunde;
Da siger Markos: »Her os Varslet følger,
Og bedre Himlen os ej byde kunde:
Nu suse vi derned, som stille Fugle,
Og Mulmet vil for dem vort Komme skjule!«

Snare Skridt, men ingen Tale —
Som en Skygge, uden Støj,
Henad Karpenissas Slette
Nu Sulioterflokken fløj.

Ingen saae de blanke Sabler
Uden Bjergets gamle Ørn,
Og den tænkte: »Herlig Føde
Vanker snart for mine Børn!«

Lyd af Slumren snart de høre,
Yderposterne de naa.
»Sagte, Venner! Gruset røber — —
Tussas, følg mig! did vi gaa.«

Markos og hans Frænde snige
Ene to sig mod et Træ,
Som bag duftende Oranger
Giver ni Toxider Læ.

Skridtets Støj dem alle vækker,
Hastig springe op de Ni,
Raabe: »Vaagn! de falske Gueger
Spinde nyt Forræderi!«

Se, da lyser Maanen atter,
For Botsaris falde fem;
Tussas fælder saa de Andre,
Før de Bøsserne faa frem.

Af de vilde Dødsskrig vakte,
Tumle Mænd af Telte ud,
Og der spørges: »Hvorfra Ilden?
Hvorfra komme disse Skud?«

»Fra Toxiden!« — »Nej, fra Guegen!« —
»Nej, fra Epiroten der!« —
Hedder det paa alle Tunger,
Der er Mistro fjernt og nær.

Stammerne hverandre hade,
Og den frygtelige Nat
Vækker kulsort Nid selv der, hvor
Det sig længst har naget mat.

Og de rase mod hverandre,
Snart i Vest og snart i Øst;
Alle skrige, Alle skyde,
Ingen lyder nogen Røst.

Og Sulioterne gaa spredte
Mellem dem og puste til;
Vildere snart blusser Flammen,
Som var Djævlen selv paa Spil. —

Midt i Lejren gaar Botsaris
Til en Skodrianer hen,
Spørger ham paa Albanesisk:
»Hvor er Paschateltet, Ven?

«Viid, at Grækerne, de Hunde,
Vore Yderposter slaa;
Jeg er skikket hid med Budskab
Og til Mustafa jeg maa!«

Paa et Telt blev peget; der han
Finder dog kun Hussein Bej;
Denne maa for Dolken bløde,
Siden søges anden Vej.

Hvor han ser et Telt, der rager
Højt med Maanen paa sin Tind,
Og med Silkefaner foran
Aabningen, der gaar han ind.

Ingen kjender ham — de tro dog
Den, som taler deres Maal.
Høvdinge vel syv han fælded,
Ej dog Ham end traf hans Staal!

Derfor om i Teltestaden,
Til han findes, til han dør,
Mens end ukjendt han kan søge,
Dækt af Nattens dunkle Slør!

Men forgjæves! Klart alt lysner
Første Solgry, førend han,
Fjernt fra sine tapre Fæller,
Nogen Bistand vente kan.

Se, da ta'er han frem og blæser
Trende Gange i sit Horn,
Som det aftalt blev igaar. Ej
Saadan Klang var hørt tilforn:

Kitsos hører den og bruser
Ned fra Kalidromes Skrænt;
Tsongos, Makris lyde Klangen,
Som om Stormen dem har sendt.

Og de føre ind i Lejren
Denne lille Grækerhær,
Som gaar paa, med Smil paa Læben,
Mod de mange Tusind Sværd. —

Men den Klang blev ogsaa hørt af
Sultans rædselslagne Mænd:
Nu de vide, hvo det er, som
Nys de antog her for Ven!

Krumme Sabler, lange Bøsser
Blinke, rettede mod ham —
Ve Dig, Hellas, ve Dig: en af
Kuglerne til ham fik Ram!

Saared ham i Underlivet —
Se, det pibler! Se hans Blod!
Haanden fører han til Panden,
Og han vakler paa sin Fod.

Bliver snart dog Herre over
Denne Mathed, og paany
Svinges Sværdet, atter om ham
Falde Fjender eller fly. —

Stjernen blegner, Maanen viger
Bort fra Himlen — det er Dag;
O, saa mild og lys den skuer
Paa det rædselsfulde Slag —

Hvor dog flyder Blod i Strømme;
Hvor dog høres Suk og Skrig;
Hvor selv den har ingen Straale,
Som ej blegner over Lig! —

Fastere de trænges sammen;
Turban tæt ved Turban ses,
Tættest, hvor de vilde Blikke
Om Botsaris drage Kreds.

Kitsos, Tsongos, Makris hugge
Veje gjennem denne Ring;
Nye Kroppe slutte sammen,
Spotte hvert et Sabelsving.

En dog hugger sig igjennem,
Det er Tussas, Frænden, se!
Mangen for hans Klinge segner,
Som det ranke Straa for Le.

Og han nærmer sig sin Høvding,
Hvast af Kuglerne omsust —
Ve, da har en anden Kugle
Alt Botsaris' Pande knust!

Dødens Bytte, Helten segner
Om i Tussas aabne Favn,
Hviskende med sagte Stemme:
»Hevn mig, Bærer af mit Navn!«

»Hevn ham, Venner!« raaber Tussas,
»Se, ham griber Dødens Nat!« —
Eumeniderne nedstige
Blandt Hellenerhæren brat.

Hvo kan trodse dem og byde
Stand? Nu falde Ti for En. —
Mustafa da flyr fra Lejren
Med Enhver, som end har Ben.

En Dag, den største siden Oldtidsdage,
Sin stolte Gang henover Sletten skrider,
En Dag, som gjengav Hellas' Folk dets Sage
Og som vil tindre for ufødte Tider —
Dog fyldes Luften kun af Støn og Klage.
Ustandset Taaren ned fra Øjet glider,
Og hele Hærèn føler tungt en Smerte,
Som stak et Sværd dybt i dens ædle Hjerte!

Rundtom, hvorhelst den end sit Øje sender,
Dens stolte Daad sig viser for dens Blikke:
Alt Byttet, som er faldet i dens Hænder;
Totusind slagne Mænd, som døde ligge;
Og Fangerne, hvis Tro blot Fatum kjender,
Som bøje sig for det og klage ikke;
Og Fanerne, som vaje over Lejren —
Alt se de, sørge dybt dog midt i Sejren.

Den er saa dyrekjøbt: han, deres Glæde,
Botsaris, Liv for den jo lade maatte!
Saa sagtelig de til hans Leje træde,
Saa sagtelig og blidelig de blotte
Hans elskte Aasyn for dets Linnedklæde;
Hvor ofte, ofte denne Morgen traadte
Hen til den unge Helt En efter Anden
Og stirred, sagte klagende, paa Panden:

»Nu ligger kold,
Som det hvide Marmor,
Den herlige Høvding!
Intet ham vækker —
Trompeten kan skingre,
Karabinen knalde,

Han hører ej Lyden,
Han ser ikke Glimtet;
Thi lukket er Øret
Og brustent hans Øje.

I Suli har engang
Min Arm ham vugget;
I Suli har engang
Jeg lært ham at svinge
Et Sværd og en Lanse;
Og siden jeg saae ham,
Skjønt Yngling af Alder,
Som Høvding os føre
I Kampen for Suli,
Som Tyrken belejred.

O, vi misted vor Moder,
Det herlige Bjergland,
Alle Heltenes Moder!

End ham vi dog ejed! —

Højt stod han paa Bjerget
I Gedehaarskappen,
Som flagred for Vinden;

Og de lyse Lokker,
Og de milde Øjne —
O, jeg ser dem, jeg ser dem! —
Var nok til at vække
Usvigelig Tro:
Hvad han vilde, var Ret,
Hvor han førte, var Sejr! —

Vi har mistet vor Høvding!

Nu ligger han kold
Som det hvide Marmor!
Intet ham vækker —
Trompeten kan skingre,
Han hører ej Lyden;
Og Taaren kan rinde,
Han ser ej Sulioten,
Der græder ved Lejet;
Thi lukket er Øret
Og brustent hans Øje!

Botsaris! vor Høvding,
Vor Fader, vor Ven:
Sulioterne kalde —
Du hører dem ej!«

Ej længe dog paa Sletten Hæren rasted,
Dertil ej Sorgen vilde give Stunder;
De tavse Stridsmænd higed kun og hasted
Herfra med Helten, som iblandt dem blunder.
Før Sol gik ned og Maanen Skjæret kasted
Paa Fjeldet og paa Vejen nedenunder,
De lange Rækker tyst og langsomt skride
Ad Vejen, som sig snor langs Fjeldets Side.

Med Et hvert Lastdyr skræmt med Næsen snøfter
Og maa, før frem det vil, først Pisken smage,
Og se! fra Bjergets skovbegroede Kløfter,
Hvor højt de sorte, spidse Klipper rage,
En Rovfuglsværm nu larmende sig løfter,
Og som en kulsort Sky man ser den drage
Ilsomt mod Hærens nys forladte Slette;
Der ses den vild og graadig sig at sætte.

De havde spejdet højt fra Fjeldetoppe,
Hidkaldt af Skrigene og Vaabenlarmen;
De havde fastet nu fra Sol var oppe
Og smægtet længe der i Sommervarmen.

»Nu slaa de ned i disse Tyrkekroppe
Og pille dem' den sidste Marv af Armen!«
Tilhvisked da Hellenerne hverandre.
Men siden saas de frem i Tavshed vandre.

Ligfærden.

Vidt Missolunghis Port opsprang,
Var dog idag fast altfor trang,
Sligt Myl der saas. — Enhver saa tyst,
Saa mørkt hvert Blik, saa trangt hvert Bryst,
Hvor tung, hvor kvidefuld en Gang!
Mangt Suk, men intet Ord der klang,
Som om, hvad Alle gjemte paa,
Ej voved sig fra Hjertets Vraa.

Men talende hver Taare flød;
Thi hvert af hine Suk betød:
»Hvor blev Du af, vort blanke Skjold,
Vor Sabel imod Tyrkens Vold?
O, kommer ej Du hid paany? — —
Han kommer, se! bag Støvets Sky —

Men ve os! ej Botsaris ser
Blandt Sine Dagens Lys her mer:
Hans Øje er i Døden slukt,
Endt er hans Viljes høje Flugt!«

Hør! Drønet voxer, nærmer sig.
Der Toget er med Heltens Lig. —

Da standsede langs Vejens Rand
Den hele Mængde, Mand ved Mand:
Ej kransed bedre Hædersvagt
Før nogen Drot i al hans Magt,
End Missolunghis Stridsmænd her
Den døde Triumfators Færd.
Hvert Øje sagde: »Leved Du,
For Dig vi sank i Graven nu!«

Nu Togets Fortrav. — Vrede Bryn
Og Harmens Ord ved dette Syn!
Se, forrest drage langsomt hen,
I Lænker, fangne Musselmænd.
Vel rasled Jern om Haand og Fod,

Dog frem de tren i Overmod,
Paa hver en Pande Haan og Trods:
»Hvad siger det, I fanged os?
Ham, Sultans værste Fjende, dog
Vi fældet fik, før os man tog!
Vort Folk er stort, som Sand i Hav,
Jert Blod skal strømme om vor Grav!« —

Forbi de drog. Da saas dernæst
I Rækken mangen prægtig Hest,
Som dansed frem i Solen strunk
Og syntes glædes ved sin Prunk.
Med Guld, Tyrkiser — hvilken Skat! —
Hver Sadelknap, hver Stang besat,
Og Kvasterne fra Silkesnor
Hang ned og fejed Støv fra Jord.

Veraab nu hørtes overalt,
Paa Knæ den ganske Mængde faldt:
Se, sænkede her kom forbi
De Faner, vel sex Gange ti,
Han hented selv i Tyrkens Lejr —

Halvmaanen nejer for hans Sejr!
Den daler ydmygt ned foran
Dødsfjenden her, den døde Mand! —
Der er han selv! — Se der — udstrakt,
Paa sex Sulioters Skuldre lagt,
At Folket trindt faar skue her
Den Høvding, det har havt saa kjær:
O, stum og stiv og bleg og kold
Botsaris, Helten fejr som bold!
Den røde Skarlagsdragt, hans Sværd,
Der gjorde lyst i Tyrkens Hær,
I Solglans glider langsomt hen —
Men han ej drager Sværd fra Lænd! — —

Ej Kvinder blot, selv Stridsmænd græd,
De saae den Frugt af Krigens Sæd. —

Vild Larm og Tummel følger paa:
Talløse Faar, og Muler graa,
Belæssede med Bytte stort,
Nu drage hen mod Stadens Port.
Hvo tæller denne rige Høst

Af Ting, der er Soldatens Lyst:
Pistoler; Bøsser; Sølv og Guld;
Skarlagen; mangen Kiste, fuld
Af blanke Stene; Sadler, som
I Skjænk fra Stambuls Hersker kom
Til Skodras Pascha sidste Vaar;
Guldslagne Sabler — hvo formaar
At nævne her, hvad Fangst var gjort,
Og som forsvandt bag Stadens Port?

Fra Middagsstund til Sol gik ned,
Saa længe vared Toget ved. —

Dumpt udenfor Eparkens Hus
I Natten høres Mængdens Brus.
Ryst Støvet af din Fod, træd ind
I Stuen hist. Ved Lampens Skin,
Som hænger midt fra Loftet ned,
Opdage vi hans Sovested:
Hvidklædte Kvinder tæt i Kreds
Omkring den simple Baare ses.

Fra Sol gik ned til Midnatsstund
Mangt Sørgekvad fra deres Mund,

Og Graad og Hyl — som Sæd det er
Fra Oldtidsdage — løde her.
I Nattens Dyb fra Huset klang
Blandt Folket ud en Klagesang:

»Ve Dig, Hellas, ve!
Tilhyl dit Aasyn,
Hvor Du sidder bag smulrende Søjler!
Vent ej den straalende Sol,
Den opstaar ej mer!
Dit Bjerg skal ej rødme,
Dit Hav ej farves
I dens tindrende Glans! —

Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!

Ve Kryseis! Ve Dig,
Som gaar i det Fjerne
Og vugges i Længsel
Mod det elskede Fædreland!
En Hilsen Du sender
Med den skarpøjede Falk —
Den finder ham ej,
Din unge, din herlige Husbond,

Kæmpende i Dalen,
Fældende den blodstænkte Tyrk!
Den møder ham ej
Klatrende opad Bjerget,
Over Ørnens Leje,
For at slaa ned blandt de Vantro!

Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!

Ve dem! Ve hans Børn!
Hvo skal lære dem
At styre den vælige Ganger,
At ramme Ørnen i Luften
Og Moslim paa Sletten?

Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!

Ve Dig, Missolunghi!
Hvor er dit Glavind,
Dine Mures Vagttaarn,
Dit spejdende Øje,
Din Snildhed i Faren?

Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!

Ve Dig, Hellas, ve!
Tilhyl dit Aasyn,
Hvor Du sidder bag smulrende Søjler!

Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!«

Hvor tindred Stjernen vemodsfuld,
Den saae det hele Folk i Muld!
Hvor sukked Vinden, mens den bar
Fra tusind Læber Strofens Svar:

»Ve! Markos Botsaris slumrer i Døden!«

Men knapt det blege Stjerneglimt
Forsvandt for næste Morgens Skimt,
Før Liget tvættet blev og smurt
Med Salve fin og liflig Urt,
Og derpaa ned i Kisten lagt,
Fra Bryst til Fod i Skarlagspragt;
Men uden Hovedslør det laa,
Saa blottet man dets Aasyn saae. —

Omslynget med Cypressens Krans
Var Kisten, uden anden Glans.

Den bares hen til Kirkens Hal
Med Munkesang og Bøsseknald.
Fra hvert et Vindve Faner hang,
Kanoner tordned, Klokker klang,
Og intet Øje vel var tørt,
Hvor Heltens Kiste frem blev ført.

En Kirke løfted sig mod Sky
Højt over Missolunghi By;
Her under Tempelhvalv idag
Forgjæves Mangen søgte Tag;
Thi rundt omkring fra Landet var
Hidkommen mangen Palikar,
Som vilde hilse Heltens Støv,
Før bort det svandt, som faldent Løv.
Hvor mangen En med Ar paa Kind,
Som tidt i Kamp var haard i Sind,
Stod om hans Kiste, mild og blød,
Som Barnet, mens hans Taare flød
For ham, han fordum fulgte tidt,
Hvor Ærens Banner vajed frit!
Se, hvor de trænges fjernt og nær,
Hvor spændt de lytte, En og Hver,

Til Oldingen, hvis Ord er Tolk
For Sorgen hos det græske Folk!

Ærværdig, hvid af Alder, stod
Den fromme Ærkebisp. En Flod
Af Taarer rulled sagte paa
Hans Kind, dengang han slutted saa:
»Saa skal vi give Jorden da
Den Haandfuld Støv, som kom derfra!
O, salig Trøst, at Herrens Ord
Os løfter did, hvor Aanden bor!
Her smulrer hen vor faldne Ven,
Men herlig opstaar han igjen,
Naar Domsbasunen kalder frem
Enhver, der søgte Lysets Hjem. —
Botsaris! Tak for hver en Lyst,
Du sønlig skjænked Hellas' Kyst!
Tak for det stærke Værge, som
Du drog, da Frelsens Time kom!
Tak for det Smil, hvormed Du led
Selv Døden for din Moders Fred!
I Mindets høje Tempelhal
Dit Navn, det elskte, straale skal

Med Stjerneglans, som slukkes ej,
Men viser mangen Moder Vej,
At til sit Barn hun sige kan:
»Lev Du som han, og dø som han —
Aristides i Livet lig,
Retfærdig, trofast, uden Svig,
Er som Leonidas han død,
Da Hellas' Folk var stedt i Nød!«
Saa vil hun tale til sin Søn
Og bede ved din Grav en Bøn:
Af dit Exempel gror da kjækt
Til Daad en ung hellenisk Slægt! —
O, Helt, som faldt for Korsets Tro,
Krist favne Dig i Himlens Bo!
Saa tag, Botsaris! vort Farvel:
Fred, ædle Martyr, med din Sjæl!«

Et »Amen« lød til Bispens Ord
Fra hele Menighedens Kor,
Men Hulken, dybe Suk fornam
Man overalt, da hen til ham,
Den faldne Høvding, En for En,
Nu Missolunghis Stridsmænd tren,

Og trykked paa hans Pandes Hvalv
Et Afskedskys — hvor Læben skjalv!
»Farvel, Botsaris!« sagde den,
»Tyng, sorte Muld, ej paa vor Ven!« —

»Farvel, Farvel!« de Klerke sang,
Mens Toget satte sig i Gang
Og langsomt drog fra Kirken ud
Igjennem Staden. Skud paa Skud
Fra Voldene sin Hilsen gav.
Trindt Folket bølged som et Hav;
Fra hvert et Hus »Farvel!« blev kaldt;
Fra hvert et Vindve Blomster faldt;
Med Aloe- og Myrrha-Duft
Sødt blandedes den klare Luft,
Og hellig Olie blev stænkt
Paa Kisten, da den ned blev sænkt.

Ved Fællestitelen »Liv i Lænker« antydes allerede den Forbindelse imellem de to foranstaaende Digte, som hidrører fra, at uagtet Emnet er hentet fra forskjellig Tid og Sted, er dog Kjernen i dem begge en Fremstilling af Personlighedens Udvikling under Kampen for Fædrelandets Frihed og Uafhængighed. Men der er ogsaa en anden Grund til, at de komme frem i samme Bog, den nemlig, at den første Spire til dem begge paa en Maade kan føres tilbage til samme Oprindelse. Under mit Ophold i Rom i Vinteren 1863—64 stiftede jeg et nærmere Bekjendtskab med en navnkundig Veteran fra de græske og polske Frihedskampes Tider, der hædrede mig med en Velvilje', som han strakte udover det personlige Samlivs Dage. Hvis Nogen skulde ønske at vide noget Nærmere om denne udmærkede Personlighed, skal jeg tillade mig at henvise til et kort biografisk Omrids, hvormed jeg efter hans Død ledsagede hans Portræt i »Illustreret Tidende« (VIII B. S. 237 og flg.). Ligesom man da der vil kunne finde en Antydning til Motivet til »Kathinka« i en virkelig Begivenhed af hans eget Liv, saaledes fandt den

Interesse, jeg, som Enhver, maatte føle for Grækenlands Frihedshelte, en ny og stærk Næring i hans varme Beretninger om deres Bedrifter og Heltemod, og deraf er da det andet Digt »Markos Botsaris« vel nærmest fremsprunget.

Kjøbenhavn i Oktober 1873.

C. A.

Af samme Forfatter er tidligere udkommet:

STRID OG FRED. Et Digt i 6 Sange. 72 Sk.; eleg.
1 Rd. 24 Sk.

INGOLFS OG HJØRLEIFS SAGA. Et episk Digt i 2 A
1 Rd.; eleg. indb. 1 Rd. 48 Sk.

TONENS VEJE. Et Digt. 1 Rd.; eleg. indb. 1 Rd. 6

LYRISKE SMAADIGTE. 72 Sk.; eleg. indb. 1 Rd. 16

VED ARNO OG VED GANGES. I. Maleren. II. J
Bahador. 80 Sk.; eleg. indb. 1 Rd. 32 Sk.

LYS OG SKYGGE. 2det Oplag. 1 Rd.; eleg. i
1 Rd. 56 Sk.

POESIER. Smaadigte. — En Kunstners Drøm. — M
2det Oplag. 1 Rd.; eleg. indb. 1 Rd. 56 S

REJSEBILLEDER. 1 Rd.; eleg. indb. 1 Rd. 48 Sk.

GENREBILLEDER. 2det Oplag. 48 Sk.; eleg. indb. 1

NYE GENREBILLEDER. 2det Oplag. 48 Sk.; eleg. i
1 Rd.

GENREBILLEDER. Tredje Samling. 48 Sk.; eleg. i
1 Rd.

GENREBILLEDER. Ny samlet Udgave. 1 Rd. 32
eleg. indb. 2 Rd.

G. E. C. GAD.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 09 09 05 04 001 6